

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMERŪ DE DUMINECĂ 25)

„Gazeta” este în fă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŷ anŷ 12 fl., pe șese luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŷ.
Pentru România și străinătate:
Pe unŷ anŷ 40 franci, pe șese
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumără la tŷte oficiile
poștale din intru și din afară
și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașovŷ:
a administraŷiune, piața mare,
Tergulŷ Inului Nr. 30 etagiuł
I.: pe unŷ anŷ 10 fl., pe șese
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusulŷ în casă: Pe unŷ anŷ
12 fl., pe șe luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Unŷ exemplarŷ 5 cr. v. a.
șeu 15 bani. Atătu abonamen-
tele cătŷ și inserŷiunile suntŷ
a se plăti înainte.

Redacŷiunea, Administraŷiunea
și Tipografa:
BRAȘOVŷ, piața mare, Tergulŷ
Inului Nr. 30.
Brevetŷ ne-franșate nu se primescŷ.
Mamŷnciște nu se retrimicŷ.
Birourile de anunŷiurŷ:
Brașovŷ, piața mare, Tergulŷ
Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŷ în Viena
R. Masse, Haasenstejn de Vogler (Otto
Masse), H. Schalek, Alois Herndel, M.
Dukes, A. Oppelŷik, J. Donneberg; în
Budapeșta: A. V. Goldberger, Eck-
stem Bernat; în Frankfurt: G. L.
Dasse; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulu inserŷiunilor: o seriă
garmond pe o colŷnă 6 cr. și
30 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o
serŷă 10 cr. v. a. șeu 30 bani.

Nr. 138.—Anul LV. Brașovŷ, Duminecă, 21 Iunie (3 Iulie) 1892.

Nou abonamentŷ
la
„GAZETA TRANSILVANIEI”.
Cu 1 Iulie 1892 st. v.
se deschide nou abonamentŷ.
la care invitămŷ
pe toŷi amicii și sprijinitorii fŷicei nŷstre.
Prețulu abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria: pe trei luni 3 fl.,
pe șese luni 6 fl., pe unŷ anŷ 12 fl.
Pentru România și străinătate: pe trei
luni 10 franci, pe șese luni 20 franci, pe unŷ
anŷ 40 franci.
Abonamente la numerele cu data de
Duminecă:
Pentru Austro-Ungaria: pe anŷ 2 fl., pe
șese luni 1 fl.
Pentru România și străinătate: pe anŷ 8
franci, pe șese luni 4 franci.
Abonarea se pŷte face mai ușorŷ și
mai repede prin mandate poștale.
Administraŷiunea
„Gazetei Transilvaniei”.

Ce voesce guvernulŷ unguerescŷ?
Brașovŷ, 20 Iunie v.
Intr'unulŷ din numerii trecuŷi
de Duminecă, amŷ arătatŷ, că
celŷ mai rŷeu sfătuitorŷ alŷ popo-
relorŷ este patima.
Patima nasce ura, ér ura des-
tramă societatea, invenineză sim-
țurile și nimicesce totŷ ce-i stă
în cale.
Ce facŷ foile șoviniste ma-
ghiare de unŷ șirŷ lungŷ de ani
incŷce alta, decătŷ a predica ura
în contra conlocuitorilorŷ naŷiunii
nemaghiarescŷ, ér cu deosebire în
contra Românilorŷ?
De ani de ęile trebuie sŷ ce-
timŷ aprŷpe ęilnicŷ în aceste foi,
că cei ce luptă pentru drepturile

și bunăstarea poporului românŷ
nu ar fi, decătŷ nisce „agitatori
fără de conștiință”, nisce „trădă-
tori de patriă”.
Pe tŷte cārările și în tŷte în-
treprinderile pentru cultura și pro-
pășirea neamului, fruntașii Româ-
nilorŷ au fostŷ și suntŷ întem-
pinaŷi cu acea grea învinuire din
partea adversarilorŷ.
Mers'au așa departe cei ce con-
ducŷ destinele statului ungarŷ, de
a pune chiar în gura Monarchu-
lui nostru, la Seghedinŷ și la A-
radŷ, cuvinte de dojenă în contra
Românilorŷ. că n'ar fi destulŷ de
lealŷ și patrioŷi!
Se putea ęre, ca aceste siste-
matice calumniări și aŷițări în po-
triva Românilorŷ sŷ nu nutrească
ura poporaŷiunii maghiare în con-
tra lorŷ în măsură totŷ mai mare,
până ce o vędurămŷ acuma isbuc-
nindŷ la Turda, la Șimleulŷ-Sil-
vaniei și la Aradŷ cu-o furiă și
cu-o sęlbătęciă, care nu-și mai află
părechiă nici chiar în statele în-
apoiate, ca Turcia?
Stăpânirea maghiară este da-
tŷre sŷ păzescă liniștea și liberta-
tea cetățenilorŷ. Cum își impli-
nesce ea acŷtă datoriă, când su-
fere sŷ se sęvęrșescă în contra
pacnicilorŷ cetățeni fapte de a-
devęrată sęlbătęciă, ca cele dela
Turda și Șimleulŷ-Silvaniei, și sŷ
se atace în ęiua mare Români în
mijloculŷ Aradului, ca în vremuri
de rŷescŷlă?
Este lege, care pedepsește as-
pru pe cei ce aŷiță la ură împo-
triva unei naŷionalități din patriă.
Pe temeiulŷ acestei legi au fostŷ
condamnaŷi la închisŷre o gră-
madă de gazetari români, pentru
nisce articuli nevinovaŷi. De ce nu
se tragŷ la răspundere gazetarii
unguri, când aŷiță pe față în con-
tra Românilorŷ, cum au făcutŷ
ęilele acestea foile maghiare din
Aradŷ scriindŷ: „trebuie sŷ-i dămŷ

afară din mijloculŷ nostru, trebuie sŷ-i
escomunicămŷ, sŷ-i silimŷ, ca în fă-care
ęră sŷ trecă pe sub furcile caudine”
(„Alföld” dela 28 Iunie).
Va sŷ ęică sŷ fiă umiliŷi și
batjocuriŷi Români în fă-care ęră,
ca sclavii de odinŷră din partea
învingătorilorŷ!
O astfelŷ de aŷițare mișelęscă
nici n'a pututŷ rŷemânę fără de
resultatŷ. Corespondența de mai
la vale din Aradŷ ne arată, cum
Maghiarii de acolo au înțelesŷ
provocarea de a umili și batjocuri
pe Români.
Ei au atacatŷ o societate ro-
mână într'o cafenea ca nisce bri-
ganđi și în învălmășelă unŷ tŷ-
nērŷ românŷ a și fostŷ rănitu
sângerosŷ, ér alŷii au fostŷ bătuti
și batjocuriŷi.
Aŷițarea foilorŷ maghiare din
Aradŷ a avutŷ dŷr urmări ne-
mijlocite. S'a atacatŷ libertatea
cetățenilorŷ și s'a turburatŷ liniș-
tea publică în modulŷ celŷ mai
revoltătorŷ în mijloculŷ Aradului.
Unde suntŷ păzitorii legii și ai
ordinei publice, unde este procu-
rorulŷ?
Unde vorŷ ajunge lucrurile,
dęcă guvernulŷ unguerescŷ va pri-
vi și mai departe cu mânilę în-
crucișate la mișelęsca agitaŷiune
a foilorŷ maghiare, orbite de-o
nespusŷ ură în contra neamului
românescŷ?
Unde vomŷ ajunge, dęcă mas-
sele fanatisate maghiare vorŷ con-
tinua atacurile aceste dușmănesci
asupra Românilorŷ și dęcă aceștia
nu vorŷ mai fi siguri în casele
lorŷ, la masa lorŷ și în societă-
țile lcrŷ, de urgia acestorŷ masse
turbate?
Odinŷră, când asemeni bar-
barii se întem- plau cu creștinii din
provinciile turcesci, tŷtă Europa
se agita și diplomaŷii statelorŷ
marŷ schimbau note între dęnșii

despre aceea cum se intervină pen-
tru restabilirea ordinei.
Vrę sŷ aducă guvernulŷ un-
guerescŷ lucrurile până aci?
Orŷ dŷră crede, că Europa de
ađi nu mai are sęmțŷ pentru mal-
tratatarea unui poporŷ de peste
trei milioane de suflete în mijlo-
culŷ ei?
„Furor hunicus” — la Aradŷ.
Aradŷ, 1 Iulie 1892.
Domnule Redactorŷ! În articolulŷ
„turbarea șovinismului maghiarŷ” dela
19 Iunie alŷ „Gazetei Transilvaniei”, în-
registraudŷ infamiile îndreptate în con-
tra Românilorŷ de aciŷ de cele douș foi
rabiata „Alföld” și „Arad és Vidęke”
ęiceaŷi, adresându-Vę cāră noi Români
aradani, sŷ fimŷ cu judecată rece în fața
urei și a resbunării deslănțuite asupra-
ne din partea sęlbaticilorŷ masse ma-
ghiare fanatisate și aŷițate de presa ma-
ghiară.
Prevederea D-Vŷstrę s'a adevęritŷ
în ęiua în care discutămŷ în ceręŷ mai
rŷęstrinsŷ asupra celorŷ, ce ni-le puneaŷi
în vedere în „Gazetă”, s'a deslănțuitŷ aie-
vea ura și rŷebunarea din partea masse-
lorŷ fanatisate maghiare asupră-ne.
Nu vę potŷ da unŷ raportŷ detaliatŷ
asupra sęlbătęciilorŷ sęvęrșite de „cava-
lerescii” Maghiari din crașulŷ „martiri-
lorŷ” în sęra de 30 Iunie n. în contra
Românilorŷ de aciŷ, dŷr mę grăbescŷ a
vę da celŷ puținŷ câteva informaŷiuni,
așa după cum le-am culesŷ dela ęmenii
vrednici de credință. Etă-le:
Vineri sęra între ęrele 9 și 10 o
vină mișcare se simția pe terasa „Zem-
plenyi”, din piața principală. Se ęice, că
cete turburate de maghiari furcicuau în
susŷ și în josŷ prin piętă, lărmiindŷ și
injurândŷ în modulŷ celŷ mai miserabilŷ
asupra Românilorŷ. Urlete și sbierete
sęlbatice de „abzug” și „le az oláhokkal”
se auđiau încă de cu vreme, prevestindŷ
isbucnirea unei furtuni. Cu cătŷ timpulŷ
înainta, cu atătŷ crescea șgomotulŷ gru-
pelorŷ de Maghiari, amenințândŷ unŷi

FOILETONULŷ „GAZ. TRANS.”
Beldeanŷ fără nume.
— POVEȘTE. —
În țera lui Valŷ-impęratŷ era mare
ferbere și pãrea cã „micuțulu” și-a vi-
ritŷ mendrele pe acolo, cã toŷi ęmenii
fugeau unŷ încŷce, alŷii încŷcol, de pãrea
cã se jŷocă de-a lupii cu oile, și mę rogŷ,
lŷi venea sŷ ridŷi de ei, ce mai încurcã-
turŷ țeseau.
Erau ei adecă nęcăjitiș potopŷ, cã
Valŷ-impęratŷ trãgea a mŷrte și acu
nu era chipŷ sŷ șcie, pe cine se alegă
în loculŷ lui, cã se temeau, sŷ nu dea
peste unŷ „lasă-mę sŷ te lasă” și, te-
męndu-se le crescea frica totŷ mai în-
coraurată, cã ęcã, cei bętrâni le tocău
la urechiă ęiua-nŷptea: „de ce te temi
nu șcapi.” Apoi haidŷ, nu ne mirămŷ de
ei, dęcã-i lucru pãn' cătŷ p'acolo.
Valŷ-impęratŷ, fiindŷ elŷ omŷ bș-
trânŷ-șgãreiu, nici se imbie multŷ, ei
cãdŷ îi veni mai bine, mi-se puse cins-
tită și adorai dusă, ca sŷ nu mai
șcapi.
Vęđ'vai, acu era acu! După ce au

îngropatŷ pe celŷ mortŷ cu atăta obi-
ceiu, se aleseră dintre cei mai bătuti la
capŷ și merseră vre-o patru inși cāră
Țera-albă, cã acolo trãia Verdelempęra-
tŷ și acela avea unŷ feciorŷ chiar bunŷ
de impęratŷ, deŷi voiau sŷ-lŷ aducă p'ala
pe tronŷ.
Mergęndŷ cei patru ęmeni cuminți
multă putere de cale, ajunseră în mar-
ginea unei păduri, și fiind-că sŷrele se
pãrŷ spre altă lume, se întunecă; ei își
făcură focŷ, își aprinseră pipele și vor-
beau și ei, ca toŷi țerani, de una-alta.
— „Mș”, ęise celŷ mai cu chielmŷ,
„noi, sŷ șciŷi, cã suntemŷ lunaticŷi cu
toŷii, cã numai sŷ avemŷ tŷte dŷgele,
n'amŷ fi așa de proști!”
— „Đi deŷ!”
— „Đșu, męi; dŷr noi suntemŷ o
lume de ęmeni și apoi totŷ sŷ mergemŷ
în altă țeră după impęratŷ? Da haida
sŷ punemŷ pe unu din noi impęratŷ, și
mę rŷemășescŷ, cã numai rŷeu nu o sŷ
fiă!”
— „Știu io... da numai vęđi cã noi
am vrę toŷi de-șręndulŷ sŷ fimŷ impę-
raŷi, ba te-ai mai trezi și cãte cu o pã-
ruială de cele țigãnesci.”

— „Nu șciu, dŷră cum s'o cŷcemŷ,
cã io nu vręu s'aducŷ impęratŷ străinŷ
în țera nŷstră și acu nici mai mę ducŷ
la Verdelempęratŷ. Ce șocŷi, dŷră sŷ
ne fiă rușine nasului, ca sŷ umblămŷ
cerșindŷ capŷ la țeră?!”
— „Apoi dęcã tu nu te duci, nu
mę duci nici eu — și sãnętate bună.”
— „Drumŷ bunŷ pe unde nu ai
bună.”
— „Bine, mințioșilorŷ, dŷr apoi ce
sŷ facemŷ, cã ceia aștęptă cu gurile căș-
cate după noi și, dęcã meremŷ ęră fără
ispravă, crede-mę, șia ne schilăvescŷ”,
— ęise țeranulŷ alu treilea.
— „Nu așa, ęmeni buni”, se trezi
acu alŷ patrulea capŷ mare, „nu așa se
pune impęratŷ!”
— „Da cum, mę?”
— „Uite așa: Sŷ ne culcămŷ aici
josŷ pe frunđe și sŷ durmimŷ până mâne
într'una, apoi din patru, vomŷ visa careva
ceva și după cum vomŷ visa, așa vomŷ
lucra. Vę place?”
— „Apoi stăi sŷ vedemŷ mai întâi
visulŷ și apoi ne'ntrębă, de ne place,
orŷ nu...”

Destulŷ cã acu cei patru ęmeni se
întreceau în horeăite. Când se făcŷ ęiua
se sculară și se întrebă unŷ pe alŷii,
oare ce-a visatŷ. Doi din ei n'au șciutŷ
ce visase, cã au uitatŷ până la trezite,
unulŷ a visatŷ fęcurŷi, dŷr alŷ patru-lea
ęise atuncŷ cāră ceialaltŷ:
— „Mș, șciŷi ce? — hai ne punemŷ
noi tuspatru impęraŷi. Intr'o ęi o'mŷ po-
runci unu, în cealaltă altulŷ, și așa pe
ręndŷ totŷ la patru ęile, apoi facemŷ și
anulŷ din patru ęile. Ce ęiceŷi, męi, n'ar
fi bugătŷ de bine?”
— „Dęcã dŷră bine vorobescŷ tu,
și nici cum n'omŷ face, numai așa. Hai-
deŷi dintru întâiu sŷ jurămŷ, cã dŷră
impęraŷii jŷră.”
— „Bine, męi”, ęise celŷ cu chielmŷ
coptŷ, „numa ęre șci-vomŷ noi șcrie legile
și poruncile, cã de cãnd amŷ umblatŷ
la școlă, ni-amŷ uitatŷ și trebuie sŷ fimŷ
apoi cãrturari!”
„Nici pomană, dŷră noi, dęcã odată
ajungemŷ pãuș acolo, apoi n'avemŷ trebă
de carte! Dŷr numai sŷ meremŷ mai
cu picidŷre, sŷ nu cumva sŷ se pue unulŷ
dintre ceialaltŷi.”
— „Apoi dŷră haidęŷi!”

chiar cu vârsare de sânge „valahă.“

Intr'aceea aflară mai mulți, că Dr. N. Oncu cu soția sa, părintele Mangra și câțiva alți Români se află în berăria „Wittmann“. Ei erau singuri la o masă. Deodată un tineru maghiar, cu numele Kiss, merge spre masa lor și strigă în tonul batjocuritor: „să trăească națională.“ Acesta era, fără îndoială, provocătorul și demonstranții l'au și înțelesu căci au răspuns cu strigătul: „josu cu trădătorii de patriă.“

Mai mulți dintre oșpeții de față, vedându că se îngroșe lucrul, i-au sfătuit pe Români să se depărteze. Aceștia se și duseră din berăria în cafenea „Zemplényi“. Mulțimea infuriată după ei.

Orda demonstranților, care la început constă aproape numai din tineri maghiari și din hamali, încep să se înmulțescă și mai tare, alăturându se la ei și omeni inteligenți unguri. S'au dus cu toții înaintea statuei celor 13 „martiri“, unde fanaticul Kiss a ținut o vorbire asmuțătoare. Mulțimea sbiera ca eșită din fire: „*eljen Kossuth, le az oláhokkal*“ (Trăiește Kossuth, josu cu Români!)

Mi-s'a spus, că în cafenea „Zemplényi“, erau unu frumosu număr de Români, printre ei și dame.

După această introducere, demonstranții s'au dus la cafenea „Zemplényi.“ Trei surcele din viața jidano-maghiară se duseră la masa Românilor și i-au agrăit în modu batjocuritor. Demonstranții răspunseră cu strigăte de: „josu cu trădătorii de patriă“, începură să fluere și să cânte.

Unu polițist era de față, dăr în locu să caute a face ordine, ori să ia sub scutul său pe cei atacați, elu zimbea și ridea, când vedu cum orda fanatică amenința pe Români. Kiss, pe care poliția pusese odată mâna, dăr *ilü liberä éräsi*, păși înaintea d-lui Dr. Oncu și i strigă: „*abzug oláh, hazaárulo*.“ Atunci mulțimea, ca la unu semn dat, încep să svêrle cu toate gunoile adunate de pe stradă asupra Românilor ajuși în cea mai mare strimțore și primejdă.

Mai mulți clerici români dela facultatea teologică din Arad, săriră în ajutorul societății române strimțorate. Unu student obraznicu unguru, ridicându mâna asupra unui teologu, român, se încăerară. Acesta a infuriat pe demonstranții în măsură așa de mare, încâtu săriră asupra Românilor atacându-i. Pe Mangra îl încunjură, îl scui-pară și-lu lovira cu bătele; ér pe unu teologu, Beleşiu, îl bătură până ce sângeră. Pe ceilalți Români îi dedură în lături și-i alungară.

Turbații demonstranți nu s'au mulțumit cu atâta, ci au mai făcut și „Katzemusik“ maltrataților.

Etă totu ce am, aflatu domnule Re-

dactoru. Cu inimă plină de mâhnire Vi, le-am comunicat, sperându, că veți primi unu raportu mai detaliat despre aceste barbare fapte. — y. —

Etă ce-i se telegrafiază lui „Buda-pesti Hirlap“ despre atacul din cafenea „Zemplényi“:

„Beleşiu și-a ridicat brațul dreptu rânitu și a strigat: *lăsați-mă, căci sunt rânitu*. — „Lăsați-lu“, strigă cineva „*pentru că i este destulă*. Cu proxima ocașiă le vomu da în capu, de voru mai cuteza să cârtescă. Așa o pătescă acia, cari își vëndu patria în pământul sfântu alu martirilor.“

„Pe Valah i-au luat în apărare (?) poliția și i-au însoțit până la casele lor. Publicul era atăt de îndârjit și de pasionat, încâtu poliștii s'au întorsă cătră elu cu patulă puscei și cu forța brachială a imprăsciatu tumultul. Imprăscierea însă abia la 11 ore din nopte a fostu completă. In orașu agitația con tinuă.“

Sălbătăciile dela Șimleul-Silvaniei.

Șimleul-Silvaniei, 30 Iunie n. 1892.

Onorată Redacțiune!

„A tout seigneur tout honneur.“ Fanaticii maghiari din Șimleul-Silvaniei, în nopte din 26 a l. c. spre 27 a l. c. au comis în contra Românilor din acestu orașu nou brutălițati.

Etă momentul, când trebuie să punem întrebarea, că ore suferi-va spiritul timpului, umanismul pătrunsu de dragostea față de totu ce e nobil și just și care ocrotese sub aripile sale puternice statele culte și civilizătoare, ca în locurile de eroică suvenire, cari au compus Dacia fericită odinioară acești epigoni ai vandalului Genserich, să bombardeze nepedepsiți barierele civilizației: ordinea, legile și drepturile cetățenești?!

Barbarismul săvârșit în contra distinșilor sălăgiani: reverendisimul d. A. Barbolovici, d-lu avocatul Dr. Ioan Maniu, și d-lu directorul Andreiu Cosma, acești valoroși și mai pre susu de tôte venerați și iubiți de întregu poporul român selăgianu — anteluptători în tôte afacerile culturale și naționale ale Românilor selăgiani, — revarsă lumină viuă asupra naturei mișeleșe și detestabile a asalturilor nocturne inscenate de nisce ființe infernale, cari ridicându-se odată sôrele dreptății și alu adevărului și peste plaiurile lăstate de o miă șese sute de ani pradă barbarilor din partea legiunilor lui Aurelianu, voru fi silite a se retrage cu rușine de pe câmpul de luptă, unde numai cu armele dreptății și ale luminei se pot câștiga lauri și gloriă.

Și numai nopte au curagiul a să ivi ca nisce marodeuri hidoși.

Acesta cauală de vandal și-a alesu timpul cel mai oportun, pentru a-și seceră „lauri“ din partea lunei culte.

Anume, în 26 Iunie d. a. la 2 ore s'a ținut esamenul fetițelor dela școla „Reuniunii femeilor române Selăgiane“ în biserica gr-cat. din locu, în prezența unui publicu numerosu românescu din locu și chiar din părți mai îndepărtate. Toți am fostu încantați de progresul culturalu naționalu alu tinerelor mlădițe române și ne-amu propus firmu a lupta cu puteri potențate pentru totu ce e spre mândria nêmului românescu.

Precând însă noi Români sub presiunea esamenului aduceam apoteosa pe altarul culturei naționale, Maghiarii din locu preparau ciomage cărătoare, drug de fier, adunau pietri, fabricau caie și icuri de spartă!

Paralelă eternă dintre Geniu și Demon!

Resfirându-se oșpeții pe la casele ospitale ale Românilor din locu anume: Magnificul d-nu prepositu din Oradea-Mare T. Kovari, la casa Beverendisimului d-lu vicaru Barbolovici, M. On. d-nu protopopu Teodoru Popu, la casa d-lui avocatul Dr. Ionu Maniu, familia d-lui Teodoru Nichitu, la d-lu directoru A. Cosma, nici unlu n'au ouetat, că sanctuarul familiaru va fi atacat de nisce sălbăci.

Dăr amară s'au înșelat!

Intre orele 1—2 după miezul nopții sub velul umbrelor întunecoșe acești sălbăci, pre cum am înțelesu, a doua di în număr de peste 50 înarmați cu instrumentele — descrise mai susu — ale vandalismului au năvălit asupra ferestrelor și chiar a vieții d-lor Barbolovici și Dr. I. Maniu.

Nu pôte fi pentru unu omu uman, pentru unu cetățeanu consciu de drepturile sale ceva mai condamnabil și mai revoltător, decâtu ferocitatea inscenată de acești indobitociți. Potu dice cu clasicul: „Jura silent, mutaeque tacentsine vindice leges“!

Căci la casa vicarului Barbolovici, în apropierea imediată a casei primăriei, unde poliția numerosă, afară de acesta și pompierii veghiază tötă nopte, în centrul orașului s'au comis acte vandalice fără de a fi deținuți, ba nici urmăriti acești criminali!

Neconturbați și au putut executa planul diavolescu sfărâmandu, rupându, spărgându asurditoru tôte ferestrele, oblonelne, perdelele de cătră stradă ale casei vicariale.

Oblonelne au fostu urnrite cu lovituri de ciomage grôse, perdelele au fost sfêrticate, ferestrele ca trăsute în mii de bucăți de pietre grele și colțuroșe.

O piatră a pătruns până chiar la

Magn. d-nu T. Kovari, care dormia într'o chilă spre stradă — cu atâta putere, încâtu puțin a lipsit, că nu a fostu omorit acestu iubit și venerat octogenaru alu nostru, a căru vieță numai Provedința a scăpat, căci iscându-se focu în orașu atacătorii au luat la fugă, lăsându ca *corpus delicti* obiectele destructive, armele poporului „civilizator“!

O altă cêtă de barbari a luat asupra-și rolul nemernic de a ataca casa, ba și vieța familiei avocatului Dr. I. Maniu.

Acești sălbăci într'asa chipu au atacat ferestrele cu pietri de greutate a 2—3 chilograme, că acele pătrundându în intrul casei, să ajungă siguru pe cei din familiă, cari dormeau chiar în chilia de cătră stradă.

Fără cruțare, c'unu sgomotu asurditoru au năvălit pietrele în oblonelne, sfărmandu aripi întregi de ferestri cu lemn cu oiagă cu totu, sub lovitura zingănitore a pietrilor. Și decă au scăpat toți cu vieță numai la aceea se pôte atribui, că aducându-și aminte familia, că brutalitățile din Turda să pot continua și la Șimleul-Silvaniei, a provădit ferestrele cu spalete de lemn, cari posedu mare putere de resistință.

Vedându, că pietrele nu pot pătrunde în lăuntru casei, atacătorii voiau să delature cu ciomage spaletele și scopolu și l'ar fi ajunsu, decă spre norocul familiei atacate, nu s'ar fi datu signalu de focu din turnul bisericei rom. cat.; când apoi la sunetul lugubru al clopotelor, paserile nopții s'au resfrat prin întunecou, care în cătrău.

O altă cêtă s'a pregătit a le isprăvi tôte cele descrise, la d-lu A. Cosma. Casa acestuia însă nu e spre stradă, ci încunjurată parte de alte case, parte de ziduri. Astfelu au fostu siliti a se îndestul cu inscenarea unui „Katzemusik“, făcându sgomotu infernal, ce rêsună în totu orașul.

Etă onorată cetitoru cum se îngrijese magistratul (primăria) maghiaru de inviolabilitatea caselor cetățenilor români proscrisi și aruncați „afară din legi“, cărora numai casa le dă refugiu.

Etă cum lasă, ca omeni însălbăciți, să năvălescă neurmăriti asupra acestui sanctuaru, pe care trebuie să-lu apere și cele mai primitive concepte de dreptu.

Avertisămu pe cei chiamați a sustinê ordinea publică, avertisămu și pe guvern, ca nu cumva privindu și mai departe cu nepăsare la înfrăgerile teroristice ale drepturilor cetățenești să pară a fi înțeles și în legătură cu criminalii de acestu soi.

Incheiu cu cuvintele epocale, ce le-a rostit marele istoric englesu Macaulay în parlamentul englesu în 19 Februarie 1844, apărându drepturile Irlandesilor:

Acuma plecară ei sfătuindu-se velsi țindu una, că oru fi împărați și așa, cu gânduri d'alea rătăciră încolo prin pădurea cea necunoscută. Pe când se iee sêma, că au rătăcit și că de ce mergu, de ce-i mai mare pustia de codru, era târziu.

Ei ajunseră într'unu fundu de părâu juru împrejură încinsu cu stan de pêtă, și era acolo locu întunecou, cătu nici sôrele nu lumina.

Cătu ce ajunseră aici, odată se deschise unu stan mare, de unde venira vre-o cincî namile de smei, care mai de care cu paloșu mai invăpăiatu, și odată mi-ți-i lua pe cei patru împărați și haide cu ei înaintea harancei smeilor, care ședea pe o laviță de feru.

— „Cine sunteți voi?“ — dise spaima de haranoă, cu o gură, cătu să-ți face cruce.

— „D'apoi cinstită crăiesă, noi suntem nisce omeni sêraci și mergeam să aduom în țera noastră unu împăratu, că, pe care l'am avut, s'a pus și a murit!“

— „Apoi cum ați îndrăsnit, a căla pe locul meu, măi nimurugiilor?“

— „Că să fi sciut, n'am fi îndrăsnit, dăr noi, mă rog la cinstita împărătăsă, n'am sciut, că locu ăsta-i alu Măriei Sale?“

— „Apoi cum se numesce țera voastră?“

— Nu sciu do io, ea nu-i botezată până acuma, da-i țera fără împăratu!“

— „Ce dobitoce vreți să facu din voi acum? Ha?“

— „Fă-ne omeni slobodi, mă rog cinstită!“

— „Cine calcă în casa mea, nu mai are vieță, dăr io imi facu milă de voi și vă dau vieță de fier. Dupolaltă numai, care ce v'alegeți?“

— „Io, mă rog slăviei tale, vrêu să fiu împăratu!“

— „Să fi dără împăratu lupilor!“

Cătu ce dise așa, odată dragii mei, omul se făcu unu lupu cu o codă cătu unu măturoiu, și raita marțoleo prin pădure!

— „Io să fiu dără... — da-i baiu, că nu sciu ce-ar fi mai bine, — să fiu dără... lasă-mă pe mine să fiu om!“

— „Ba unu dracu să fi, stropsitul!“ se răsti hărâncă măniosă, mângându-i obrazii cu o palmă cătu ba să mai vedă. Și cătu ce dise, îndată unu dracu cu côrne, mă rog, și uritu tare se făcu nevedutu de p'aci. Numa urletu lui se mai audia.

— „Curându! Ce vreți voi să fiți?“

— „Apoi noi, cinstită, iti spunem verde, că nu vrem să fim nimica. Decă nu ne faci ore ce mare, apoi așa scâr-năvenii de elea nu vrem.“

— „Iute, mă, că de nu... ce să vă facu?“

— „Di și tu, Nicolae, ori-ce, io nu mai sciu ce să ne faci!“

— „Pe noi amendoit să ne faci Lei-paralei, mari și tari.“

— „Lei să fiți“, dise haranca, și uite, măicuță, doi lei numai ca ei o luară la sănătosa prin pădure, poenindu din codițele cele lungi și în vêrfu cu măciucă.

Cele patru bidigăni s'au întâlnit acolo în fundul codrului și s'au înțelesu, cum și ce să facă, că nu puteau eși la lume pentru capu lor. Și atâta

au făcut la sfaturi, de părea, mă rog la dvôstră, că o sută de draci sunt acolo, așa era o gâlcăvă.

Deodată vine unu copil tineru și frumos, ca unu ângerele; elu venea cu o săgêtă și acu copilul se gătea să ia la ochi pe cel mai uritu — pe cel în chipu de dracu. Asta vedându, că nu i vorbă de bine, se puse la pământ și se rugă să lă erte, că elu nu-i dracu numai sêmănă cu elu.

Copilul celu frumosu veni acum la ei fără nici o frică și încep a mi-i fereca cu lanțuri. Eștia se mânia pe copil și încep a mârâi, ba cei doi lei răcoiaz de ț-se asurđia urechile, și se aruncară asupra copilului. Numai atâta îi mai trebuia și lui și să fi vedutu, cum mi ț-i bătea de pământu, îi lega peste botu și du-te bătea cu cele patru stahii cătră pōla codrului.

În pōla codrului, neumbat de nimeni în lume pân' acum, era o colibă în pământu, și acolo în colibă ședea mama copilului, care era așa de mândră, ca o dînă. Se speria tare, când vedu pe cele patru stahii după copil.

„Of all forms of tyranny I believe that the worst is that of a nation over a nation“

Adecă: „Cred că dintre toate formele tiraniei cea mai rea și crâncenă este aceea pe care o eșerează o națiune în contra unei alte națiuni“.

d. r.

Țiua de 14 și 16 Iunie în Iași

Meetingul și manifestațiunea cetățenilor ieșeni.

(Coresp. part. ale „Gaz. Trans.“)

Iași, 17 Iunie 1892.

În țiuă, ce urmă manifestațiunii din 11 Iunie a studenților universitari ieșeni, mai multe placarde anunțau ținerea unui meetingu pentru țiuă de Duminecă, 14 Iunie. Succesul era prevădută deși de mai înainte, știindu-se entuziasmul general desfășurat cu ocaziunea manifestațiunii studenților.

În țiuă de 14 Iunie un număr mare publicu se îndreptă spre Universitate unde avea să se ție meetingul. La 2 ore p. m. ședința se deschide prin cuvântarea d-lui N. Culiănu, rectorul Universității și președintele Ligei, secțiunea Iași. După ce d. Culiănu arată împrejurările, cari au determinat mișcarea generală a Românilor față de frații lor de peste munți, d-lu Gr. Bațureanu, secretarul Ligei, dă cetire raportului, prin care arată înțregă activitate desfășurată de membrii Ligei din Iași în cursul anului 1891—92.

D-lu A. Xenopolu, profesorul la Universitate, urmând d-lui Buțureanu, arătând caracterul sub care se presintă actualmente cestiunea Românismlui, esplicând totodată, cum înțregă Europa, deși împărțită în 2 tabere din punctu de vedere politicu (tripla alianță și alianța ruso-francoasă), totuși a arătată cea mai mare simpatie față de mișcarea pornită de România liberă în sprijinul fraților săi.

D. Ar. Densușianu, profesorul la Universitate, urmând d-lui Xenopolu, se ocupă cu starea Românilor de peste Carpați, arătând toate împărțirile suferite de ei din partea Ungurilor în timpurile din urmă și dă cetire unui protestu al cetățenilor ieșeni, care tipărită în 1000 exemplare s'a împărțită la auditori și în care se ție: „Amu comite o trădare de nemu decât, amu gândi nu mai să rămănem nepăsători față de suferințele fraților noștri și cu atătu mai multă într'unu casă de conflagrațiune europenă. Protestăm, înaintea lumii civilizate contra actelor de barbarie ce Maghiarii le comitu dluicū asupra Românilor de peste Carpați în mijlocul Europei și facemū apelū la pressa europeană să iee apărarea Românilor apăsat!“.

După acestea mai vorbesce d. Tanoviceanu, profesorul la Universitate, și intrunirea se șfârșește la 4 ore p. m.

Sara avea să fiă manifestațiunea cetățenilor; dăr din cauză de ploia comitetul organizatoru hotărî să se amăne pe țiuă de Marți, 16 Iunie la 8 $\frac{1}{2}$ sēra.

În această sēră un mare număr de studenți, elevi dela gimnasia și cetățeni, se intruniră la Universitate, de unde cu lăutar și țorțe procesiunea porni pe

strada de susu, pe la farmacia Konya, pe Strada Lăpușeanu, Strada mare, ajungēndu la Statua lui Ștefanu celu Mare. Înainte de a sosi aicea, în fața Hotelului Traianu, se 'ntinse o horă. Aici elevii liceului așteptau procesiunea, pe lângă care se alăturară și ei și astfel ajunseră cu toții la statua lui Ștefanu celu Mare.

Se spune, că nici-odată Iașulu n'a mai vędutu o manifestațiune atătu de imponentă ca această. În adevēru, era ceva grandiosu să veđi cum unu șir de 5000 de omeni, în cea mai perfectă liniște, pētrunși de o aceeași idee, de aceeași sentimente, intruniră pentru același scopu voiasē arate lumii că o nouă viață începe pentru înțregu poporul românū din țiuă de 14 Iunie, când țera înțregă era în o agitațiune febrilă, când toate inimile băteau în fața impunătorului evenimentu alu țilei.

În același timp se auđi, că Strada-Albă, unde se află consulatul austriacu, este țiesită de armată. Poliția cređuse, că și manifestațiunea de Marți a cetățenilor va țrece, ca și aceea a studenților de Joi 11 Iunie, pe dinaintea consulatului și de aceea se luase toate dispozițiunile pentru a se împiedeca procesiunea să meargă la consulat. Dăr nici nu era vorba de unu asemenea lucru, de-orece programa fixase itinerariul și procesiunea nu avea să mērgă decât până la Ștefanu celu Mare; deci armata putu sta liniștită.

Procesiunea, ajungēndu la Ștefanu celu Mare la 10 ore, se oprī aici și se 'ncepură discursurile.

Celu dintăiu vorbi d. A. Vizanti, profesorul la Universitate, căruia îi urmă d-lu Ar. Densușianu, spunând că ori ce națiune, în fiecare epocă a existenței sale trebuie să aibă o idee oătră care să gra, viteze înțregă activitate a ei. Așa a fostu generația bătrănu și astăđi tinerime, ce se ridică; arată, cu această ocaziune, că ideea pentru care va lucra în viitoru este aceea, pentru care toți au venit să assiste la această manifestațiune.

Mai vorbesce apoi d. Xenopol, Majorulu Manolescu Mladian, d-ra Sevastos, d. Emilianu, profesorul la Universitate, mai mulți studenți și ultimulu fū d. Culiănu, după a cărui cuvântare manifestațiunea porni pe Strada mare; se mai ținu unu discursu la statua lui Asachi, se percurse strada Primăriei, strada Golia Lăpușeanu, Strada de susu ajungēndu la Universitate aprōpe de 12 ore din noapte. Aici se despărțiră toți entuziasmați de această mărăță ți, ce a făcutu onore întregi tinerimii romănesci.

Owdens.

Iași, 17 Iunie 1892.

După cum soți deja Duminecă sēra din cauza ploiei, neputēndu-se îndeplini una din hotăririle grandiosului meetingu, din acea ți adecă, a se traversa orașulu în modu demonstrativu și a se împărți publicului protestulu în foi volante, aceea procesiune s'a făcutu asēră în modulu următoru: pe la orele 8 $\frac{1}{2}$ o mulțime însemnată de cetățeni cu musica și cu țorțe porniră în cea mai perfectă ordine dela Universitate, percursesă strada Sf. Spiridonu și Lăpușeanu până în dreptulu hotelului „Traianu“, unde convoiulu se oprī pe locul și unde s'a jucat la 1859 pentru prima oră „hora unice!“

principatelor. Se ținură mai multe discursuri în cari se protestă contra vândalismului ungurescu și apoi din nou se puse convoiulu în mișcare spre piața palatului administrativu. Aici în fața mărăței statui a lui Ștefanu celu mare se ținură cuvântări din partea a diferite persoane. Toțe aceste discursuri, care din care mai elocuent și mai bine simțitu se întreceau a descrie purtarea Ungurilor față de Romăni, a esprima compătimirea și indignațiunea a totu ce simte umanū și portă în peptu-i o inimă romănescă pentru sēlbătăciile sēvērșite în Transilvania.

Printre oratori, în număr de 12, au fostu persoanele următoare: Dr. Vizanti, profesorul la universitate, președinte alu societăței pentru învęțătura poporului românū și alu partidului liberalu din Iași, festu președinte alu camerei deputaților etc.

D-nii Xenopolu, Densușianu, Tanoviceanu și Culiănu, profesorul la Universitate. D-lu Colonelu în retragere Tăntu și domnișora Sevastos scriitōrea opurilor „Nunta la Romăni“, „Călătorii prin țera romănescă“ etc. etc.

D-lu Tăntu recitā o poeziă a sa de ocaziune, care entuziasmă adunarea.

Nu mai puțin aparițiunea domnișorei Sevastos, care într'unu discursu înfocată țise Romănilor liberi, să nu le fiă prea mare nici unu sacrificiu prin care trebuie să vină în ajutorulu fraților Romăni urgisiți de sorte, și tinerimea să premērgă cu curajulu ei. D-sa spuse, că a călătorit din satū în satū printre Romăni subjugati spre a le vedē modul de viață și gradulu de suferință și la sfērșitu ceti o poeziă ocazională, care făcu o impresiă admirabilă asupra adunării exprimată prin aplause frenetice încărta a trebuit să-o recitēscă.

Nu mai puțin fū aplaudatū profesorulu Densușianu, care descrie suferințele Romănilor și caracterulu asupririlor lor.

Rectorulu universității încheie seria discursurilor prin o mulțumire publicului, pentru entuziasmul, cu care a răspunsu la apelulu, ce i a făcutu într'o cauză atătu de sfântă pentru Romăni, și pentru demna atitudine, cu care și-a adresatū lumii civilizate protestulu.

În aceeași ordine și întonându se „Deșteptate Romăne“, procesiunea se întōrse pe la orele 12 din noapte la Universitate, de unde se împrăscă.

A mai face cine-va reflexiuni asupra impresiunii ce a produs'o și această manifestațiune asupra poporului. ar fi a preveni imaginațiunea ce trebuie să ș'o facă față-ore omu cu simțeminte umane, cu iubire de frate la ocaziuni de felulu acesta.

Nu mă potū însu abținē, nici de astădată, a ție: Dumneđeu să dea bine mi—u.

Vestea despre tractarea, ce o întimpină din partea maghiară Romăni din Transilvania și Ungaria, a produsu mare mahnire la frații noștri din România și, la inițiativa studenților universitari romăni, s'au ținutu în Bucuresci și în alte orașe ale Romăniei intruniri mari de cetățeni spre a protesta în contra brutalităților sēvērșite față de Romăni de dincōce.

Cea mai mare intrunire a fostu în

Bucuresci. Au vorbitu mai mulți deputați și studenți cu însuflețire. După aceea manifestațiunii, în număr de deș de mii, cu stindarde naționale și cāntându „Deșteptă-te Romăne“, s'au dusu înaintea statuii lui Mihai Vitezulu, unde s'au ținutu ērași vorbiri. La Craiova, Brăila, Galați, Bărlad, Focșani, Slatina, Cămpulungu, s'au ținutu asemenea adunări. Măne se va ținē o intrunire la Ploesti, la care vorū lua parte și tinerii universitari din Bucuresci.

SCIRILE țILEI.

— 20 Iunie (2 Iulie).

Tinerimea croată și manifestațiunile din Bucuresci. „Romănu“ publică următoarea telegramă: „Elevii universității croate esprimă adēna lorū simpatii studenților Romăni cu privire la ultimele protestațiuni. Trăiescā frățesca solidaritate a aliților naturali Croați și Romăni.“

—x—

Noulu preotū alu Feldrului. Cetitorii noștri își vorū aduce aminte de marile ne'ntelegeri, ce domniau între locuitorii frumoșei comune romănesci, Feldru, din districtulu Năsudulu, din cauza alegei de preotū. În țiuă de 16 Noemvre 1890, aceste ne'ntelegeri, au isbucitū într'unu măcelu sangerosu, despre care la timpul sēu amu scrisu pe lungu și pe largu. De atunc spiritule au fostu în continuă agitațiune și abia acum s'apututū resolva cestiunea ocupării acestei parochii vacante, numindu-se, ca preotū, d-lu Ionu Macaveiu, care la grănițerii noștri năsudenți se bucură de mari simpatii și nu puțin a contribuit la această și ounoscutulu sēu procesu de pressă, în urma căruia a fostu peste unu an închisū în închisōrea de statū din Seghedinu. Numirea d-lui Macaveiu de preotū alu Feldrului o aflămu cāt se pōte de potrivită și credemū, că sub a d-sale conducere, între Romăni din Feldru ērași se va restabili pacea și buna înțelegere. Instalarea d-lui Macaveiu în noulu sēu postu se va face măne, în 3 Iuliu n. c. Ilu felicităm și dorimū din inimă, ca pășirea d-sale în această comună, să fiă spre binele poporului românū din Feldru.

—x—

Prințesa Mary Alfedowna. Sub titulu de Instanțe „Figaro“ face următorulu portretu alu viitōrei Regine a Romăniei: „Logodnica Prințului Ferdinand alu Romăniei: șapte-spre-țecce ani, statură mijlociă, figură rotundă, încadrată de părū blondū, ochi dulci și visători, cu o orecare serioșitate moscovită. Caracteru forțe tare. Prin spiritulu ei își aduce cu străbuniculu ei, imperatulu Nicolae. În Anglia, la Curte o năsescu „mica Rusiică“; ea se arată mândră de această poreclă și tachinēză de multe ori pe verișorele ei, prințesele de Galles, pentru caracterulu greoiu alu Englesilor. Crescută cu multă severitate de mama ei, ea se arată forțe puțin în lume. Muscantă desăvērșită, nu se genēză să releveze notele false, ce face din timpū în timpū pe vioră, tatălu ei, ducele d'Edimburg. Natură forțe dominantă, ea va sci să pōrte de minune diadema regală pe capulu ei frumosu.“

—x—

— „O, scumpu mamii, de unde aduci haraminele estea spurcate? Du le înderētū, dragu mamii, că mă prindū frigurile, unde-i vędū!“

Bieții omeni ar fi răspunsu ce-i povestea, numai că nu puteau vorbi.

— „Ba nu, mamă dragă, mie-mi placū dobitocele estea; uite, le legū aici de copacū și să nu te apropii de ele până nu voiu veni înapoi. Acuma spune-mi, mamă dragă, ce nume mi-a pusū nașu asēră, când m'a botezatū, și ce mi-a lăsatū darū?“

— „Numele țeu, copilu mamii, este Beldeanu, fără nume. Nașulu țeu, care a venitū p'aci asēră, Dumneđeu sē-i dea cerulu, ți-a lăsatū unu paloșu și-a țisū, că în ęla stă puterea ta. Elū a țisū, că numai atunc să ți dau paloșulu, când li putē smulge copaculu din pământū cu rădēcinu cu totū.“

— „Păi, uite mă!...“ țise vitezulu copilū, smulgēndu unu copacū mare și isbindu-lu la pământū de se făcu țanduru. „Acu dă-mi paloșulu!“

— „Ba nu ți-lu potū da, dragu mamii până vei omori haitele estea de scărna-venii, apoi ți-loiu da!“

„P'alea nu le-oiu omori, da de nu mi-lu dai, io mă ducū în lume și nu mă mai veđi, apoi ține-ți paloșu!“

Mama copilului începū a plānge și țise cu jale, în vreme ce cei patru omeni schimbăți în fierē, ascultau cu urechile încordate:

— „Fiind-că așa a fostu ursita, dragu mamii, șeđi lângă mine și ascultă sē-ți spunū ce tu nu scii!“

— „Ascultă.“

— „Io am fostu fată de împēratū și am trăitū bine multă vreme; dăr într'o ți o venitū unu fecioru de împēratū, ca unu fētū frumosu, și m'a luatū de soția. Tatălu meu a fostu Valū-impēratū și elū a țisū, că i-a da țera totă, după mōrte, la ginere, adecă la tată-to.“

— „Apoi unde-i tata și unde-i împēratu ęla Valū?“

— „Că mintenū vei scii... dăr noi a treia ți după cununiă amū mērsū la preumblare până cātra unu podū. Acolo șede o babă orbă și baba aceea a cerutū banū. Eu i-am datū banū bogăți, dăr tată-to nu i a datū și numai ce vędū,

că elū pierē de lângă mine, cātră o pădure mergēndu, ca o umbră. Eu am vędutu bine, că cotopalița de babă a făcutū și odată m'am aruncatū asupra ei, dăr afurisita mă îmbetă de capū și când mă tređiiu, eram aici în coliba asta uritā. Am trăitū, ca vai de mine, numai cu rădēcinu de lemne, până eri. Eri diminēța a datū Dumneđeu de te-am avutū pe tine, copilu mamii; când fū pe la sfințitū de sōre, veni pe aici unu omū albū ca un āngerū și ęla m'a întrebātū: botezatū ești, ori nu? Io i-am spusū, că nu, și elū te-a botezatū, și mi-a spusū, că decă ți-oiu spune ție aceste, ce ți-le spuseiu, io voiu muri. Acuma copilu meu, bine că tu ești vitezū și frumosu; io și așa m'am uritū cu viața asta și morū, dăr tu de-i ajunge bine, vină aici la locu ęsta și fă-ți o mănăstire aici, unde mi-i îngropa pe mine. Înainte de a ne despărți, îți lasū o limbă de mōrte, ca nu cumva să meri spre sfințitū incolo, că dragu mamii, acolo șede o harancă îndrăcită, și aceeaș poi te va face nenorocitū. Și umblāndu tu prin lume, în-

trebă mereu după țera lui Valū-impēratū, că acolo vei fi tu împēratū.“

Atăta țise mama copilului, și închidēndu ochisorii, adormi. Beldeanu o îngropă lângă unu paltinū și făcēndu-ș cruce, luă paloșulu și du-te copile prin celū codru, nici elū mai putē sci încātrū.

Cei bieți de omeni legați colo sciau acum cine ar fi să fiū împēratū lorū, dăr sērmanii de ei erau legați de copacū și aveau acum să mōră de fōme, că copilul și-a fostu uitatū cu totulu de cele bidigăni.

Mergēndu Beldeanu multă lume prin codri, elū nu mai scia, încātrū e sfințitū de sōre și așa ajunse odată la staniū ęia cumplitū, unde era cetatea harancei smeilorū. Cātū ce ajunse acolo, îndată îl prinseră smei și haid' sē-lu ducă la haranca. Beldeanu învērți paloșulu și dintr'o tăetură mi-le retēză capetele, la cei patru smei, apoi intră în blăstāmata de pesceră, dăr abia pāși unu pasū doi și cātū pe colea era sē-lu podidēscā rēcorile de spaimă, când vęđū înaintea lui o nămilă, mă rogū, cātū unu munte, ș

Colera. În timpul din urmă s'au lătit vești îngrijitoare despre coleră, care se dice, că ar fi izbucnită în Teheran. Din Constantinopol se telegrafiază următoarele: După ultimele sciri din Medjed, mortalitatea este de 25 pe zi. Măsurile sanitare luate sunt cele următoare: Proveniențele porturilor rusești ale Transcaucasiei dela Sakkum-Kale, acestu port cuprinsu, până la granița otomană, voru fi supuse la o carantină de 5 zile pentru acelea, cari au plecatu dela 21 până la 26 Iunie și de 10 zile pentru acelea, cari au plecatu după această dată. Afară de asta proveniențele porturilor rusești Sakkum-Kale și granița română, acelea ale porturilor române, bulgare, rumeliote din Trebizonda și Rizeh voru suferi o vizită medicală. Carantina se va face la Cavak, la intrarea Bosforului. Proveniențele Transcaucasului pe uscatu voru fi supuse de asemenea la o carantină de 10 zile. Vilaetele Trebisonda și Erzerum voru stabili la granița turco-rusească posturi de observațiune, cari voru respinge pe călători și mărfurile pe două stații carantine, ce se voru stabili de către autoritățile locale.

—x—

Esamenul teoretic la internatul reuniunii femeilor române din Brașov s'a ținut ieri după amăzi între orele 3^{1/2}—4^{1/2}, fiindu de față d-lu protopopu B. Băulescu, d. directoru alu școlii normale G. Bellisimus, și d-lu parohu G. Persinaru, precum și dame din comitetul reuniunii femeilor române și unu publicu numeros. Răspunsurile elevelor au fost în genere mulțumitoare. Admirabile sunt și obiectele lucrate de mâinile tinerelor eleve, precum: broderii, oămășii, batiste etc. Ar fi de dorit, ca cu altă ocaziune acestu esamen să se țină într'o sală mai mare, căci în sala, în care s'a ținut ieri esamenul, era o căldură nesuferită. Mâine înainte de amăzi se va țină în localul internatului esamenul din economia casei, la care e invitat publicul român, care se interesează de progresul acestui internat.

—x—

Academia română, a delegat pe vicepreședintele ei, d. Iacob Negruzzi, care representat la festivitățile ce se voru face în Genua în luna lui Septemvre a. c. cu ocaziunea aniversării a 400 a descoperirii Americii.

—x—

11 sate acoperite de lavă. Cetim în diarul „Handelsblatt“ din Amsterdam următoarele: În insula Songhir lângă Călebes, a izbucnit unu vulcan. 11 sate sunt acoperite cu lavă. Peste 1200 de oameni sunt uciși. O parte din insulă se scufundă în mare. Catastrofa veni pe neașteptate, așa că nimeni nu avu timpul să se refugieze.

Serbarea unui regiment. Regimentul Nr. 2 de infanteria Alexandru de Rusia, dislocat în casarma Rossau din Viena a serbat în mod festiv în 28 Iunie n. c. a 26 aniversare a luptei dela Trautenau. Regimentul acesta s'a distins în această luptă prin vitejia sa, contribuind prin acesta la victoriă. Regimentul se postă în curtea casarmei în paradă. Se oficiă unu serviciu divin, și după terminarea acestuia regimentul formă unu carré. Loc-colonelul Feistmantel ținut o vorbire, în care arătându asupra stégului, care a fost martor al vitejiei regimentului, istorisi pe scurt momentele mai principale ale luptei dela Trautenau. Vorbirea acesta fu repetită în limba română și maghiară. La prădă soldații căpătară friptură și bere. Oficerii se adună la o masă comună, la care au luat parte și căpitanul în pensie Nagy, care prin vitejia sa a solvat stégul regimentului în lupta dela Trautenau. Căpitanului Nagy i s'au făcut mari ovațiuni din parte oficerilor regimentului.

—x—

Scire polițienescă. Din împrejurarea, că de repește-ori au străbătut în orașu glonțe dela ținta militară (lângă Sprengghiu) se atrage atențiunea publicului, ca să umble cu precauțiune prin locurile din apropierea țintei. Esercițiile de tiru vor dura numai până în 28 Iunie v. c., ér locul acesta de țintă se va strămuta pe viitor în altă parte.

—x—

Patru viței gemeni. Casul extra-ordinar, ca o vacă să fete patru viței odată, s'a întâmplat la Hohn lângă Regensburg (Germania), în cireada D-lui S. Okm.

—x—

Populația agricolă în Japonia. După calculele recente făcute în Japonia, numărul oamenilor, cari se ocupă cu agricultura se urcă la 15,630,000.

—x—

Insinuarea străinilor. Căpitanul poliției de aici aduce la cunoștiința on. publicu, că în sensul dispozițiilor existente, nu numai hotelierii și birtășii, ci și oamenii privați sunt obligați de a anunța sosirea și plecarea străinilor, pe care i ține resp. ia ținută în gazdă. Neobservarea acestor dispozițiuni se va pedepsi în sensul § 19 alu art. de lege XXVIII din 1879.

—x—

Pentru 2 fl. — 60,000. Se scrie din Timișoara, că câștigul principal alu loturilor de stată ungare evaluat în suma de 69,000 fl., prin o rară norocire, i s'a venit unui arhitectu din Timișoara cu numele Gartner, Rezsó. Când i s'a imbatu lotul spre cumpărare, Gartner ebia cu mare greu a datu 2 fl. pentru Nr. 21 din seria 921.

Colera la potârnică. Bóia acesta a izbucnit în Herzegovina și de acolo s'a răspândit în Dalmația și în Croația, unde nenorocitele paseri moru cu suti-mele. Unu învățat austriac, d. Carlinsky, studiază această epidemie, căreia nu i-a găsitu lecu. Unu vultur și unu uliu, cărora li-a datu să mănânce câte-o potârnică bolnavă, au murit aproape imediat.

—x—

Concertu. Programa concertului, ce'lă va da musica orășenescă, mâne s'era în hotelul „Pomul verde“, este următoarea: 1) „Hochlandsklänge“ marș de Millöcher. 2) Ouvertură la opera „Wilhelm Tell“ de Rosini. 3) „Lustige Leut“ vals de Fahrbach. 4) „Serenade“ de Titl. 5) Mare pontpuriu din cântecele naționale maghiare. 6) „Unparteiische Kritiken“ Polka mazur de Iohau Strauss. 7) Mare fantasiă din opera „Herodias“ de Massenet. 8) „Fideles Wien“ vals de Komzak. 9) „O nopte în pădure“ fantasiă românească de Schipek. 10) „La Coquette“ de Czibulko. 11) „Das Sonntagkind“ Quadrille de Millöcker. Inceputul la 8 ore s'era.

—x—

Convocări. — Românii din cercul Ormenișului, Mociului și Tesei sunt convocați pe 6 Iulie n. c. la o adunare în Ormenișul de Câmpia cu scopul de a se constitui într'unu nou despărțământ (al Mociului) al Asociațiunei transilvane. — Adunarea generală a despărțământului III (Făgăraș) al Asociațiunei transilvane este convocată pe 10 Iulie n. c. în Vaida-Recea. — Adunarea gen. a despărț. VII (Hațeg) al Asociațiunei trans. e convocată pe 6 Iulie n. c. în Grădisce. — Adunarea gen. a despărț. XXII (Bistrița) al Asociațiunei trans. e convocată pe 31 Iulie n. c. în Borgo-Prund. — Adunarea gen. a desp. XXIX (Mediaș) al Asociațiunei transilvane e convocată pe 17 Iulie n. c. în Mediaș. — La toate aceste adunări, țerani românii și conducătorii lor sunt invitați a lua parte în număr cât mai mare.

Învățătorii români gr. oat. din comitatul Făgărașului sunt convocați la o conferență, ce se va țină la 8 Iulie n. c. în Făgăraș, pentru a se consulta și a întreprinde pașii ulteriori pentru înființarea reuniunii lor.

Correspondența „Gaz. Trans.“

Din comitatul Sătmăru, Iunie 1892.

În luna lui Iunie, când se țineau esamenele la sate, am âmblat în comitatul Sătmăru, în comitatul acela, unde șovinistii Maghiari mai cu nădejde s'au apucat de maghiarisarea Românilor; unde lucră „Sechenyi-társulat“ ulu cunoscut, unde sunt înființate „kisdovuri“, etc în acel comitat am vădit

însă, că pe lângă toate nisuițele Ungurilor, nu-și pot ajunge scopul nici decăt, și nici nu și-l voru pute, până ce preoții și învățătorii voru fi conducători buni ai poporului nostru.

Exemplu eclatant e comuna *Mădăraș*, care fiindu comuna mare, frumoasă și bogată, și chiar în vecinătate cu Sătmăru, e ghimpe în ochii Maghiarilor, căci poporul bogat și deștept din acea comuna, cu mândria se mărturise pe sine de român și e mândru de acestu nume.

Comunitatea bisericească gr. c. de acolo are două școle, ambele bine aranjate, elevi umblă la școlă 150—160; la esamene își era mai mare dragul a asculta răspunsurile corecte și la înțelesu, ce le dădeau elevii din toate studiile.

După amăzi a fost unu concertu împreunat cu petrecere de văr, aranjat de tinerimea locală sub conducerea bravului și zelosului învățător *Ioan Ciulean*. Di de serbătoare a fost asta pentru totă comuna, căci dora nici bolnavii nu au lipsit dela ea.

Êta programa concertului: 1) „La arme“, executat de corul tinerimei. 2) „Cătră Românii din Ungaria“, de Iustin Papfu, declamată de Vasiliu Beniczki. 3) „Cântecul ginte latine“, cântat de corul tinerimei. 4) „Fica română“, declamată de Iuliana Orha. 5) „Stărua nopții“ (adio la Carpați) intonată de corul tinerimei. 6) „Drăcușorii“, de Petru Dulfu, declamată de Ioan Nistor. 7) „Limba română“, de G. Sion. 8) „Țuca română“, de Iulian Grozescu, declamată de Ana Chișu și Ilie Terebeș. 9) „Straja dela Nistru“, cântată de tinerime. 10) „Cântece populare“, cântate de corul tinerimei.

Cântecele au fost cântate foarte bine așa că și celu cunoscător de artă putea să-și găsească desfătare în ele. Declamațiunile erau, pe lângă aceea, că erau fine alese, au fost corectă predate, înșufleându pe ascultătorii, cari setoși de astfel de desfătare, au cerut repeșirea celor două puncte din urmă din program.

După concertu a ținut preotul local, Ludovic Marcusiu, o vorbire cătră tinerime, arătându, ce frumos e, că tinerimea să se ocupe cu lucruri de acestea nobile.

Lucri fruse, că de atunci stratele satului în totă s'era răsuna de cântece naționale corectă cântate, și acasă, între conversări, repeșeau declamațiile învățate pentru concertu.

Maghiarorii se uită necăjiți la cele ce se întâmplă aici, în mânia tuturor svêcolirilor lor de maghiarisare.

Forțe frumose ar fi, ca după exemplul acesta, să se acomodeze și alta comune de prin Sătmăru.

Unu călător.

cu o gură câtu o șură, urită mișeuă, încâtu să-și scuip în sinu de mărășinu și s'o închină dracului, când ai vedé-o!

Afurisita de harancă încep a pricepe, că nu-i ispravă și câtu ce vedu pe Beldeanu, îndată cunoscu în elu pe unu vitéz ne mai pomenit. Apoi sciind ea, ca de rostă, că n'ajunge nimic puterea ei pe lângă a vitézului, se scotă să-l înșele.

— „Da cine ești tu, copilu mamei, și de ce mi-ai turburat somnu?“

— „Mama dracului ești tu, coțofană stropșită, da nu a mea; gata-te și te spovedesce, că io sunt Beldeanu fără nume și am venit să curăț pământul de o stafă ca tine.“

— „Ba nu, fétul meu, du-te în cămara de alătura și deschide lada cea de feru întâiu, apoi te prinde cu mine.“

— „Ce socoți stahă, că nu-su harnic?“ duse Beldeanu și apoi merse la o ladă de feru și o deschise.

Cătă ce o deschise, îndată detună o bubuitură drăcescă. Unu stariu se returna și năpădiră asupra lui totu soiulu de gadine, lei, tigri, lupi până și draci,

dér nici unu nu se putea apropia de Beldeanu.

De-odată vede pe cele patru bidigăni venind de unde le-a legat elu și ele cum venira, în locu să-i facă ceva rău, se culca naintea lui pe fole și îi lingeau picioarele; celelalte dobitoce încă se molcomira și adunându-se în jurul lui, se uitau toate cu mirare la elu și îi făceau semne de supunere, ca și cum l'ar cunosce.

Elu se duse pe la toate și le mângăia cu mâna lui gugulindu-le pe capu.

Atunci uite, prietine, că haranca smeilor se preface într'unu bălauru cu aripi și 12 capete, apoi se ia la luptă cu Beldeanu. Acu credea mățoia, că-i voru ajuta și dobitocele celea, dér îi ai găsit-o! Ba mi se pun și ele pe ea, ér paloșul lui Beldeanu o taie în bucăți și câtă ce o omori, toate dobitocele se prefăcra în oameni, alții mai tineri, alții mai bătrâni și toți îi sărutau mâinile lui Beldeanu. Elu se mira mult, — cum Dómne-értă-ne să nu se mire de una ca aceea, — dér oamenii îi spusera, cum și ce au pățit.

Pe frumosul Beldeanu îl ridicară pe sus și-lu dus-ră la țera lor, unde voiau să-lu pună împărătu, dér când s'ajungă acolo, Dómne feresce, în locu de țera mândră, era unu țeu plin de broșce, așa de mare și delat, de nu-i vedeai mărginile și să fii mai avută o părechede ochi.

În marginea țeului era unu stêlp de pētră și pe stêlp era scrisu, că numai atunci va fi țera érași cum a fost, când unu voinic ar merge până la marea roșă, și trecându-o, să aducă pe dina apelor dela smeulă mărilor, și să o facă împărătesă, apoi éra va fi țera cum a fost, dér până atunci nu.

Beldeanu se întorse să întrebe pe oameni, ce ar fi de făcutu, dér spre spaima lui, în locu de oameni, vedu pe josu topăind broșci și broșce, care mai de care cu ochi mai pociți și totă câte una săria în țeu, unde începeau a cânta cu jele și cu unu glas nădușit: „gân!“ „gân!“ „gân!“

— „Pfui! Da ce naiba o fi și asta? Sêracii oameni! Hai că mă duc și până în capetulu lumii, numai să vă pot mântui de blăstêmul ésta!“

Pe țeu era o rojdură de luntre, elu se puse în luntre și merse ca suflat de vântu pe fața țeului. Într'unu locu iese din țeu unu crocodil urit și s'aruncă să-lu imbuce cu luntre cu totă. Atunci Beldeanu îi țipă paloșul în gât și câtă ce îl taie, crocodilul cade cu paloșu cu totă în fundul mării.

— „O, amar de mine“, duse Beldeanu, vedându-se fără putere, și pădi luntrea. După ce ajunse la margine, o luă la picior și du te, du-te, copile, numai cu săgeta în spate, du te încătră te-oră duce ochi.

Multă a mersu Beldeanu prin pustiu lunei și codrii pământului, până odată ajunse într'unu sat și acolo mersea oameni la biserică, că era o zi de Duminică. Beldeanu se duse și elu, ca să vadă, ce mai e și cum e în biserică, că elu încă nu fusese nici-odată în biserică.

Mare-i fu necasul, când acolo lângă unu părete vedu unu bietu om mort și care cum intra în biserică, cel din țeu lucru era, să scuie pe bietul mortu.

Adunarea generală a Reuniunii învățătorilor români din giurul Gherlei.

În 7 și 8 Iunie n. c. s'a ținut adunarea generală a reuniunii învățătorilor români gr. cat. din giurul Gherlei în opidul Betleanu, comitat. S. Dobăca, cu ocaziunea căreia s'a ținut și esamenul de veră cu pruncii școlari români din locu.

În 7 l. c. la 8 ore a. m. s'a celebrat serviciul divin prin M. O. D. nă Gregoriu Pușcariu protopopu, Vasiliu Leșiu și Ilariu Boroșu, profesori preparandiali, ér răspunsurile liturgice s'au dat de cătră corul școlarilor și al adulților sub conducerea dlui învățător localu *Ioană Diugană*, asistându, pe lângă publicul din locu și corpul învățătorescu al acestei reuniuni. La finea serviciului, s'a ținut o vorbire ocazională prin d-lu prof. V. Leșiu.

La 11 ore a. m. ne-am adunat în edificiul școlariu, unde, în lipsa răposatului D. Coroianu, fostu canonicu în Gherla și președinte al acestei reuniuni, ședința s'a deschisă prin d-lu protopopu Gregoriu Pușcariu. După aceea a urmat constatarea membrilor prezenți; citirea protocolului ședinței din anul trecut și aspirându timpul pentru membrii din comitetu, s'a făcutu alegere din nou, alegându-se ca președinte al acestei reuniuni d-lu canonicu și directoru preparandialu *Ioană Papiu*, căruia i s'a și comunicat alegerea prin o telegramă, primindu-se în aceeași zi răspuns și mulțămită totu pe cale telegrafică, ér cătră pentru ceilalți membrii din comitetu, au fostu realeși cei din trecut. După aceea s'au alesu diferite comisii, precum: pentru încasarea taxelor, censurarea esamenului, verificarea protocolului etc. Aceste au durat până la 1 oră p. m., când s'a închis ședința.

La 4 ore p. m. am participat cu toții la esamenul cu elevii școlii române din locu, după care am făcutu o preambulă prin opidu, ér la 8 ore seara ne-am întrunit în casina opidană la o cină comună în decursul căreia s'au rostitu mai multe toast.

În dimineața zilei următoare ne-am adunat érăși la biserică, unde s'a celebrat serviciul divin, după care din nou ne-am adunat la școlă, unde s'a deschis a doua ședință. S'au făcutu mai multe propuneri cu privire la activitatea învățătorilor, fiindu preferate acele propuneri, cari aveau devisa: înaintarea și îmbunătățirea sortii poporului român. S'a hotărât, ca adunarea din anul următor să se țină în Șomcuta, tractul Olpretului s. a.

Deosebită bucurie ni-a făcutu prezența d-lui Dr. Gavrilă Triponu, avocat în Bistrița, care a dăruit și 1 fl. pentru fondul reuniunii noastre și a ți-

nută o vorbire foarte pătrunzătoare. În aceeași zi iubiiți óspeți s'au depărtat din Betleanu, lăsându în urma lor cele mai frumoșe amintiri

X.

SCRIRI TELEGRAFICE.

Viena, 2 Iulie. Conte Taaffe a fostu primitu de M. S. monarhul, într'o audiență de două ore. Stinga germană a cerut într'o conferință a ei, dimisionarea ministrului de justiție, contele Schönborn. Conte Taaffe refuză acesta cu energică.

Berlinu, 2 Iulie. Foile germane de aici critică aspru, hotărârea Franciei, de a arangia o expozițiune universală, față de expoziția proiectată în Berlinu.

Esamene la sate.

Ighiu, 26 Iunie 1892.

Esamenul elevilor dela școlă populară română din opidul Ighiu s'a ținut în 19 Iunie n. c. în prezența d-lui delegat protopopescu Gedeon Radeșiu, preot în Șardu, și a mai multor preoți, învățători din juru și din depărtare până de pe la Ponoru, și în prezența unui publicu foarte numerosu din locu și din comunele vecine.

Acestu esamenu încă a fostu unul din cele mai strălucite. Răspunsurile micuților copilași atăta au fostu de clare și precise, mai cu seamă rostirea dialogurilor și declamarea poeziilor, încât au reținut publicul până cătră 8 ore seara, ascultându cu cea mai mare atențiune. După ce s'au terminat toate obiectele d-lu delegat a rostitu un discursu, în care a adus mulțămită învățătorului pentru diligența cea mare, ce și-a datu cu micii sei discipuli, arătându, că de voru fi toate școlile noastre așa, atunci cu dreptu cuvântu ne putem fali și înaintea altor nămurii; mulțami și publicului pentru că nu și-a pregetat a lua parte la acestă sărbătoare, care trebuie să fiă îmbucurătoare pentru totu creștinul. O fetiță încă a adus mulțămită publicului și părinților pentru iubirea, cu care s'au arătat cătră ei.

D lu notar Aron Betecui a deschis o listă benevolă pentru premiarea școlarilor, cari au prestatu calcul mai bun. Au contribuit marinimoșii d-ni și d-ne: A. Betecui, notar 1 fl., G. Radeșiu, preot în Șardu 1 fl.; Csuka pretoru în Ighiu 1 fl., B. Andrea 30 cr., N. P. Bota, proprietaru în Șardu 10 cr., I. Aghelă învățătoru în Cricău 20 cr., A. Giurca preot în Bucerdea vinosă 30 cr.; Emilia Andrea 20 cr., Marina Maxin 20 cr., Rosalia Chisbacu 50 cr., Saveta Popu 20 cr., Sofia Popa 30 cr., Paraschiva Florescu 20 cr., Veronica Sava 20 cr.,

Chirilă Crișianu proprietaru în Sântimbru 25 cr., N. Goșiescu preot 10 cr., N. Fleșieru 20 cr., Maria Gebudeanu 20 cr., Ana Domșa 20 cr., N. Creivănu 50 cr., Tironu Dobo 20 cr., Ilie Radu 20 cr., Nic. Hada 10 cr., I. Dobo 20 cr., și încă dela câțiva inși câte 10 cr. Acești bani în 26 Iulie după oficierea s. liturgii, s'au împărțit între școlari.

Subscrisul, în numele comitetului și al micilor școlari, aducă cea mai căldurosă mulțămită publică marinimoșilor d-ni și d-ne și învățătorului nostru *I. Domșa*. Dă-le bunul Dumnezeu zile fericite!

Nicolau Hada.

Betleanu (S.-Dobăca), Iunie 1892.

În 7 Iunie la 4 ore p. m., de-odată cu adunarea generală a reuniunii învățătorilor români din jurul Gherlei, s'a ținut esamenul la școlă confes. română din Betleanu, luându parte multime de popor din locu și toți membrii adunării memoratei reuniuni.

Pe masa presidială se aflau 56 scrisori de probă, grupate după trei despărțăminte, toate foarte curate și în ordine; apoi totu atâtea deseme după diferite modeluri practice; mai multe lucruri de mână ale fetițelor; clasificările și alte protocoale, toate în ordine bună.

După rugăciunea „Impérate Cerescu“, s'a esaminat din religie, limba maternă, l. maghiară, computu, geografia, istoria și constituțiunea patriei, istoria naturală, fizica și economia. Fiă-care studiu a fostu urmatu de-o declamație și de o poezie națională cântată în cor. Ca încheiere a urmatu unu „dialogu între tată și fiu“ de I. Murșanu, predat de doi școlari din despărțământul alu treilea. Peste totu s'a constatat unu progresu foarte frumosu, mulțămită d-lui învățătoru *Ioană Diugană*, care, deși numai de doi ani funcționează la această școlă, a satisfăcutu chemării sale.

Deosebită recunoștință merită d-na Ana Diugană, soția învățătorului, și sora d-sale, d-ra *Flora Diugană*, cari din propriul îndemnu au instruat fetițele în lucrul de mână, cumpărându pe banii proprii materia de lipsă, din care fetițele bine instruate au produsu mai multe lucruri după cel mai plăcutu gust și de o fineță rară.

Esamenul s'a terminat cu unu „Cuvine-se cu adevăratu“, cântat în cor.

Pentru premiarea școlarilor au contribuit d-nii: Dr. Emil F. Negruțiu 2 fl., Simeon Moldovanu inv. în pens. 1 fl., Ioană Diugană inv. 50 cr., d-na Ana Diugană 30 cr., d-ra Flora Diugană 30 cr., Ilariu Boroșu prof. prepar. 50 cr., I. Boeriu inv. 20 cr., Stefanu Munteanu 30 cr., I. Svagău 30 cr., Al. Morariu papucaru 20 cr., Aug. Naicu 20 cr., Al. Pușcariu inv. 10 cr., E. Bar-

bos inv. 10 cr., P. Murșanu inv. 10 cr., M. F. 34 cr., Orecine 10 cr., Maria Motăntanu 40 cr. Paraschiva Cărcu economă 25 năfrâmi pentru fete, d-na Flăorea Moldovanu 6 năfrâmi pentru fete. Totalu: 7 fl. 44 cr. și 31 năfrâmi, cari s'au împărțit școlarilor și școlarițelor.

Intr'unul din protocoalele școlii am cetit, că la începutul anului școlasticu a dăruit d-lu M. Sohar, comerciantu în locu, 28 tăblițe de pără cu atâtea creioane, 212 caete de scrisu, 2 duzine de ceruse etc., cu totul în prețu de 5 fl. 66 cr. D-lu Sim. Moldovanu, inv. în pens. a dăruit 15 tăblițe de pără cu creioane în prețu de 1 fl. 35 cr. D-nul George Moldovanu, măsuru în locu, a reparat și colorat gratisu masa școlară și două enere (în prețu de 1 fl.) Fondul bisericescu școlariu a procurat 2 legendare și 10 abecedare de Petri pentru școlari sërmani, în prețu de 3 fl. 82 cr. Oarecine a cumpărat 10 caete pentru 10 școlari sërmani cu 10 cr. Pentru cari binefaceri atâtu acestor, câtu și celor de mai susu domni și dne, le exprimăm cordialele noastre mulțamite.

Învățătorul din Neg . . .

Niră, comit. Sabolciu Iunie 1892.

Esamenele la școlile populare române de pe Niră s'au ținut în 4, 6 și 12 Iunie. În 4 și 22 Iunie s'a ținut esamenul cu elevii și elevele dela școlă română gr. cat. din:

Niră-Adonț, sub presidiul Rvds. Dnă Ioană C. Moldovanu, directorul și președintele comitetului școlasticu din locu. Salele școlare erau împodobite frumosu cu frunze verzi, flori și cununii frumoșe.

În 4 Iunie dimineața s'a ținut esamenul cu toate șese clasele din religie. La 9 ore toți copiii și copilele, în număr de 140, după liturgiă îmbrăcați sărbătorește intrară în școlă, precum și mulți părinți împreună cu toți membrii comitetului școlasticu, cari veniră să vedă, că în decursul anului, ce au învățat copilașii lor?

După ce fiă-care se aședă la locul său, se cântă „Impérate Cerescu“ ér d-lu președinte, printr'o vorbire mēduosă, declară esamenul de începutu.

Prima-ora s'au esaminat elevii și elevele din cl. I, II și III-a, conduse de zelosul învățătoru *G. B. Vancu*. Răspunsurile au fostu precise și respicate încât au pus în uimire pe cei de față.

După aceea s'au esaminat școlarii din cl. IV, V și VI-a, conduse de destoinicul învățătoru *Traianu Mureșianu*. Aici asemenea răspunsurile au fostu așa de precise, încât toți cei de față au rămasu încântați.

În 12 Iunie după liturgiă s'a ținut esamenul din celelalte studii, începându

— „Da bine, ómenii lui Dumnezeu, cu frica dracului, ce v'a făcutu omul ăla, de-lu batjocuriți tocmai așa și după mórte? de ce nu-lu îngropați la amarul lui?“

— „Că elu a fostu unu hoțu, a luat bani împrumut dela toți ómenii și până să-i plătescă, s'a pus și a murit. A gândit, că decă móre, apoi scapă de datoră, dér voi deu l'am pus aici și toți așa l'om scuipa, până nu va fi nici cenșe din elu!“

— „Lăsați-lu măi, să-lu îngropu eu, că apoi vă plătescu cu ce-i dator!“

— „Bucuros, dér până'ntr'unu grițaru!“

— „Totu, totu, dragii mei și cine-i va săpa grópa, capetă érăși bani mulți.“

Étă numai că odată îngropară pe bietul mortu și acum se adunară toți ómenii, să le dea omul ceta cu povestea, băneti.

— „Cu câtu va fostu dator?“

— „Mie cu o sută“, „mie cu 50“, „mie cu 60“, „mie cu 70—80“, „mie cu mie cu...“

— „Și ție cu unu dracu, șcrófă bé-

trână“, duse Beldeanu cătră o babă, care se îndesua acolo, să-i dea și ei bani, și de unde să-i fiă cineva dator!

— „Și de când a murit elu?“

— „O, Dómne, elu a murit de când a fostu tata pruncu micu.“

— „Dér apoi aveți dreptățile, că elu vii dator?“

— „Poi, unde s'avem?! Destulă că l'am scuipat mereu și apoi se cunoșce.“

— „Eu pe minciuni nu vă plătescu, să vă plătescă sarsailă, ștropsiților. Acela a fostu omu de ómenia, că io l'am cunoscutu, mi-a fostu prietinu bunu, n'a luat dela nimeni bani împrumut, dér voi sunteți hoți, vreți să înșelați lumea. Să vă cam mai ștergeți de p'aci, să nu am nevoie de săgéta asta, că vai de colacul, care l'or da de pomana vóstră. Înțeles'ăți?“

— „De nu ne dai bani, n-i câtu te vei duce, iu desgropăm éră și-lu punem unde a tost și apoi l'om scuipa încă mai multu, ca până acum.“

— „Să vă pue tatăl dracului, c'apoi v'ăți pus'o de mămăligă, mișeiloru, nu-

mai să-lu mai vedu când viu pe-aici în biserică.“

— „Dér când îi veni p'aici?“

— „În totă ziua odată!“

— „Apoi déră nu te teme, că nu-lu mai desgropăm, fi odihnit; dér noi vom aștepta în totă ziua, să ne aduc banii.“

— „Banii să vă mănecă gātu, Jude fără de sufletu, lasă că vă dau io bani, numai să vinu înderăt!“

Beldeanu supărat tare, merse mai departe multă lume mpărăția până ajunse la marginea mării roșii. Dincolo de mare se vedeau curțile smeului mărilor, dér era amarul, că nu scia, cum să trecă peste potopu ăla de apă.

De odată vine unu pesce mare și cum vine dize:

— „Încătrău voinice?“

— „Ași trece apa dincolo! că am ceva cu smeu mărilor și nu pot trece că n'am luntre.“

— „Io te trecu“, duse pescele, „decă i întreba pe smeu mărilor, de ce nu să alți pești în marea roșă, numai io. Dér să-lu întrebi, auți?“

— „Decă faci bine, io l'oiu întreba, cum să nu.“

Apoi ilu luă pascele pe spate și din câteva opintiri era dincolo. Cum intră în curtea smeului, veni fecióra cea măeră, dîna apelor, și-i dize:

„O, voinice, voinice, da cine amaru te-a adus p'au p'acea, că mă temu, că sosese smeu și odată ne omórá pe amēndoi.“

„Da nu-i acasă, că toamai așa avea cu elu oțiru de lucru.“

— „O, Dómne, voinicu frumosu, milă imi e de tine, oă sciu, cum vine te omórá!“

— „Decă îți este milă, porumbița, haid' cu mine în țera mea, că io numai de dorul t'eu am rătăcit p'aci!“

— „Mă temu, că ne va ajunge tată-meu și ne va omóri. Da-mi ești dragu, voinicu frumosu!“

— „Nu te teme și vino, nu aștepta să ne luptăm cu tată-to!“

Fata smeului era dîna apelor, ea se îndrăgosti în Beldeanu și haide, ca scósă din minte fugi la grajdul cailor, de unde eși cu doi armăsari înarinate și

ou clasele superioare. Sala și curtea școlară erau îndesuite de popor, bărbați și femei, feciori și fete, cari așteptau venirea Rvds. dnă Ioană C. Moldovanu, președintele comitetului școlastic. Răspunsurile elevilor și elevelor au fost foarte bune din toate studiile prescrișe pentru aceste clase (IV, V, VI). Declamațiile unor poezii eroice naționale au fost ascultate cu mare atențiune. Merită laudă deosebită d-lu învățătoru Traianu Mureșianu pentru progresul făcutu în cântările bisericesti și naționale.

După amedei la 3 ore s'a început esamenul cu școlarii din cl. I-a, II-a și a III-a. Sala școlară era îndesuită de a III-a părinții elevilor. S'a examinat din toate obiectele prescrișe pentru aceste clase. S'a distinsu elevii în cetitulă frumosă, în aritmetică, calculul mental etc. Pe masă se aflau la 300 maculătoare și probe de scrisori din limba română și maghiară. Mare plăcere a produsu în poporū declamarea unor poezii eroice naționale, satirice, și humoristice. Onore multă iubitelui nostru învățătoru G. B. Vancu, care cu dreptă cuvântu se poate numi luminătoru alu poporului român.

După acestea toți școlarii din toate clasele s'au adunatu într'o sală și s'au produsu cu mai multe cântece naționale din cele mai alese, s'au vizitată lucrurile de mână ale fetițelor instruate de stim. d-ră *Mariora Barbulu*, după acestea s'au împărțit premii.

In fine Rvds. D-nu Ioană C. Moldovanu, printr'o însuflețitoare vorbire, asemenea căreia nu uita nici când a roști la ocaziuni de acestea, spre a însufleți poporul pentru școlă și biserică, și ai pune la inimă creșterea bună și adevărată a fiilor săi, își exprimă bucuria pentru progresul făcutu în acestu an, felicitându pe bravi învățători.

In 4 Iunie s'a ținutu esamenul în: **Sân-Georgiulă-Abrani.** Aici sala școlară era de asemenea decorată frumosu cu ramuri verzi și cu cunună de flori de câmp. Esamenul s'a ținutu sub presiuni Rvds. dnă protopop: Ioană C. Moldovanu și Paulu Papp dela Vasadu și Ioană Szilagyi, preotul local. De față a fostu la acestu esamen și d-lu învățătoru G. B. Vancu din Niru-Adon și Georgiu Demianu învățat. în Mihályfalva. Poporul român din Abrani era totu de față.

După ce se cântă „Impărate creștescu”, Rvds. dnă Paulu Papp, printr'o vorbire bine simțită, declară esamenul de început. S'a examinat mai întâiu din religiune, toate clasele, după aceea din celelalte studii obligate. Răspunsurile elevilor și ale elevelor au făcutu mare onore bravului învățătoru *Ioană Borota*, care își implinesce chemarea sa perfectu.

Cu bucurie s'a observatu, că bravi învățătorii români de pe Niru din anu în anu se nisuescu a înrădăcina simțulu național românescu în inima tinerimei școlare, deși suntu în totu minutulu prigonit de șovinistii maghiari din Sabolciu. *Nimicu nu vede omulu pe păreții acestor școle de pe Niru ceva românescu; totu ce a fostu, s'a răpit cu forța, dovada ne este revoltarea în contra învățătorului G. B. Vancu și răpirea Orariului românescu din școlă d-sale (a se vedea „Gazeta Trans”. Nr. 94). Dicu, că dreptatea trebuie să învingă, păcatulu să se pedepsesca, — acesta este mângăierea poporului român de pe Niru.*

Fabriciu.

Literatură.

Opulu „*Cuvinte de aur, seu învățătură înțelepte, date de un părinte fiului său*” a eșitu de sub tiparu în zilele acestea. Aducându-o acesta la cunoștința on. publicu cetitoru, cu totu stima rogă pe acei p. t. domni, cari au primitu cote de abonamentu la acestu op, să binevoesca a-le retrimite la adresa mea, seu a d-lui Ioană Dolianu, factorulu tipografiei diocesane în Gherla. Tot-odată rogă pe toți acei on. cetitori, cari ar dori a și procura opulu acesta, să binevoesca a face comanda câtu mai curându, ca să mă potă orienta în privința esemplarelor, ce voru fi a se lega.

Prețulu opului broșatură este 1 fl., 5 cr. porto postală: legatu 1 fl. 40 cr. și decă se trimite prețulu înainte prin asemănățiune postală porto postală 10 cr.; era decă se trimite cu rambursă postală, atunci porto postală, este 26 cr.

— Sep. lacu, la 28 Iunie 1892: *Ioană Sonea*, preotul în Sep. lacu, (p. n. *Samosujvár*).

ECONOMIA.

Udarea legumelor.

Femeile noastre dela sate adeseori incredințesă udarea legumelor pe mâinile unor copii, fără de a le fi datu nici o povățuire în privința acesta, ca și cum ar fi de ajunsu numai să cari apă și să scaldă bieta plantă cu vreme și fără vreme, fără a mai ține sēmă, că udatulu, chiar și pe timpu secetosu, pote să fiă foarte stricaciosu plantei, decă nu se face la timpu și în modu potrivit.

Udatulu legumelor așa-dără nu este unu lucru tocmai așa de neînsemnatu, precum li-se pare multora dintre economii noștri, căci își are și elu regulele sale, pe cari, decă grădinarulu nu le observă, mai multu pote strica, decătu folosi.

Din capulu loculu grădinarulu trebuie să scie, că udatulu pote folosi numai așa, decă se pote face totdeuna, când cere trebuința, pen-

tru-că decă planta s'a dedatu cu udarea măestrită, atunci ea așteptă să fiă udată ori de câte-ori are trebuință. Prin urmare grădinarulu trebuie să se gândesca mai întâiu, decă va pute continua cu udatulu până la sfirșitu și numai după aceea să se apuce de udatu, căci la casu contraru, decă amu dedatu planta cu udarea măestrită și apoi o dămă uitărei, udatura mai multu strică, decătu folosesce.

Asta ar fi întâia regulă, pe care grădinarulu trebuie să o aibă în vedere la udarea legumelor.

După ce grădinarulu s'a hotărîtu să începă cu udatulu, trebuie să scie, că plantele, cari se udă de multe-ori, dăr numai pe de-a-supra și cu puțină apă, își formează rădăcinile sugătoare în suprafața pământului și acesta nu e bine, căci îndată ce vine puțină secetă, ele tănjescu. Decă însu plantele se udă mai rar, dăr bine, ele își desvöltă rădăcinile sugătoare afundă în pământu, unde umedeala se ține mai multă vreme și seceta nu le pote supera așa curându. De aci urmază, că *mai bine este să udamu rare-ori și bine, decătu desu și puțin.*

Acăsta este a doua regulă generală, de care trebuie să ne ținem la udarea legumelor.

Suntă apoi mulțime de alte condițiuni, pe cari trebuie să le cunoșcă bunulu grădinaru, decă voesce, ca munca sa să fiă roditoare. Vara, pentru esemplu, nu este ertatū a uda legumele în decursulu zilei, ba nici dimineta, ci mai bine este a-le uda sēra, deorece plantele, nefindū espuse la arșita sōrelui, nu se vesteșescu, ertapote să intre în decursulu nopții mai adēncu în pământu. Primă-veră însu din contră, legumele trebuie să se ude dimineta, pentru ca în decursulu zilei pământulu să se potās vēnta, căci la casu contraru, urmându peste nopte rēcēlă, ușorū li-ar pute strica.

In fine nu toate plantele se udă în același chip și nu tuturor legumelor le priiesce udatulu. Fa solea, de esemplu, nu are lipsă nici-odată să fiă udată; pepenii, decă se udă cum nu trebuie, senimicescu. Nici-odată nu este ertatū a uda losele (vrejile) și cu atātū mai virtosū nu este ertatū, ca apa să ajungă peste florile pepenului, ci cu unu vasū se tōrnă apă numai lângă rădăcina plantei și acăsta, decă se face bine, e de ajunsu la douē sēptēmāni odată. Mai multă lipsă de udatū au cras-

taveții, salata de veră, cartofiolul și țelerul.

Fōrte bine este, ca în apa de udatū să se mestece și zamă de gunoiu, dăr acăsta să se facă mai cu sēmă pe timpu ploiosu, căci atunci zama acăsta mai ușorū pote să intre în pământu și rădăcinilor nu le strică, cum s'ar pute întâmpla pe timpu secetosu. Operațiunea acăsta merită deosebită atențiune și e fōrte priinciosă mai alesu pentru bostănōse, cartofiolu, țeleru, verze etc.

Secerișul în 1892.

Santemū în ajunulu secerișului. Deși timpul peste totu dīsū n'a prea fostu favorabilu sēmēnăturilor, totuși economii noștri privescu cu speranță atātū la cantitatea, câtū și la calitatea, ce promite secerișulu anulu acestuia. Este adevăratu, că tăciunele și rugina au făcutu neînsemnate stricăni în spicose în unele ținuturi ale țerii, dăr cu toate acestea nu este temere, că rōdele muncii economilor noștri nu voru fi rēspătite, ba în comparațiune cu secerișulu din 1889, și 1891 s'ar pute dice, că celu din 1892 va fi mai bogatū.

Este sciutū, că în anulū trecutū Ungaria a produsū 36—38 milioane măi metriche de grāu, adecă unu seceriș de mijlocū. Cu unu astfelu de rezultat, decă nu e mai bunu, de sigurū, că Ungaria se va pute mândri și în anulū acesta. Ce privesce sēcara, la începutu se credea, că n'are să dea rōde bogate. Suntū, ce i dreptū, ținuturi în cari sēcările promitū unu seceriș slabū din cauză, că-să fōrte rare și mici la spicu, dăr împrejurarea acăsta va paraliza speranța de unu bogatū secerișu, ce promitū alte multe ținuturi. Orzul stă mai bine și decătu grāulū și decătu sēcara; e pagubă numai, că în anulū acesta nu s'a sēmēnatū orzū decătu pe unu neînsemnatū teritoriu de 150,000 jugăre catastrale. Orzul de tōmnă, câtū privesce calitatea, e escelentū. Nu se scie, decă și orzul de primăveră va da unu seceriș totu așa de mulțimitorū, mai alesu că rugina și buruiana se pare că împiedecă în modu ingrijitorū desvōltarea lui.

Contraru grānelorū și orzului, ovēsulū promite unu secerișu mai slabū, ca în anulū trecutū. Se aratā o diferență de 20% în paguba anulu 1892.

Ce privesce rapița am pute dice, că în genere se află în stare nemulțimitorē. Secerișulu rapiței s'a făcutu în cele mai multe părți ale țerii.

Plantele de săpatū stau în anulū acesta fōrte bine. Cucuruzulū, cartofii, fasolea, lintea, varza, ș. a. în ce privesce cantitatea până acum ne dau prospecte din cele mai bune și putemă spera ca și calitatea va fi escelentă. Mai alesu cucuruzulū promite o producțiune fōrte bogatū.

Viile însu, durere, stau rău. Filoxera, *peronospora viticola*, secețile din primăveră și rēcēlile din Aprilie și Maiu li-au pricinuită paguba însemnate. Fōrte rar suntū ținuturile, cari promitū o producțiune de mijlocū.

Și mai rău stau pōmele. Abia 2—3 ținuturi din întrēgă țera, se pote dice, că au producțiune mijlociă în pōme.

P O V E Ţ E.

Transportarea și conservarea pōmelorū. Unu bunu mijlocū pentru transportarea și conservarea pōmelorū este: *cēra topitā.* Pōmele adecă se înmōiă odată în cēra topitā așa că scoțēndu-se afară, să rēmānă în jurulū lorū o scōrță, seu unu invēlișu de cēra. În invēlișulū acesta pōmele se potū conserva în stare prospētă până iērna târđiu și se potū și transporta cu bunu succesū. Observāmū însu, că cēra nu trebuie să se topesca la focū, ci ea se topesce cu ajutorulū

fiă-care se puse călare apoi porniră spre Marea-roșiă.

— Da pescele celū mare a întrebātū, că ce a dīsū smeulū. Beldeanu a rēspunsū, că atunci voru fi pesci în Marea-roșiă, când s'a îneca smeulū mārilorū în ea.

— „Mulțamimū!” dīse pescele și Beldeanu cu dīna apelorū porni în sborū cătră țera cea depārtatā.

Odată vine numai smeulū acasă, se uită incolo și incolo și vede, că fata nu-i aici. Fuga până la Marea-roșiă și o întrebă:

— „Mare-roșiă n'ai vēdūtā tu fiica, mea' dīna ta, dōmna apelorū?”

— „Ba cum s'nu, că ea este în fundulū apei, aici umbulă să se ascundă de tine, ca să fugă!”

— „Unde-i?” se răsti smeulū cătrănitū și zup! sare în apă, să prindă fata. Atunci valurile mi-lū înecă pe smeu ca de rostū.

Beldeanu a sositū până la tēulū celū mare, pe care mai sta luntrea cea vechiă și mai cântau brōscele: „gān”, „gān”, „gān”.

— „Etă, drăguțā, asta-i țera mea!”

dīse Beldeanu, punēndu-se în luntre cu frumōsa lui.

Cātū ce merse puținū pe apă, numai etă că luntrea se schimbă într'unu tronū strălucitū și din tēulū cu brōsce se făcū o țēră, mă rogū, mare și minunatā. Atāta lume de omū venea și li-se închina lorū, că ei, mă rogū, se aflau acuma pe unu tronū strălucitū, într'unu palātū mândru și nu se gândiau la vr'unū rău.

Odată numai vine unu bālaurū așa de mare, încātū totā țera se întunecă și bālaurulū se lāsă încetū, vomāndū focū prin gurile cele multe și mari cătră carțile lui Beldeanu. Acum puteai numēra minutele până să se aprindă totā țera. Sērmanulū Beldeanu, elū n'avea paloșulū lui, și nu era tare fără elū, era bālaurulū, care nu era altulū, decātū harauca smeilorū, pe care n'a fostū omorīt'o de totū, avea paloșulū într'o gură și acuma voia să-lū sfărime pe Beldeanu.

Dăr etă că vine prin nori o umbră de omū albū, și fără să bage bālaurulū de sēmă, li ia paloșulū și câtū ai dice hop copile avuștīle, iță dēdū lui Beldeanu.

Nici pomană să fiă de lipsă a mai

spune. ce-a făcutū Beldeanu apoi, că toți sciți că de bună sēmă omorāndū bālaurulū, elū a îmbrāșitū pe omulū celū albū, care l'a scăpatū de mōrte, dāndu-i în mână odorulū de paloșū.

Acum ciუმulei, ce-i, gāciți gācitură mea. Cine a fostū omulū ăla albū, care i-a făcutū bine, scăpāndu-i viēța, ș'apoi ertāși s'a dusū prin neguri?

... Vēdū bine, că m'apucă d'alba dīuă și nici unu nu gāciți. Da ăla a fostū mortulū, pe care l'a îngropatū elū colo la biserică cu omenii ceia rēi, și că ce elū a fostū bunū la inimă și l'a mātuitū de batjocură, nici sufletulū celū bunū nu i-a rēmāsū datorū și l'a scăpatū de mōrte.

După atātea întēmplări și nenorociri mi-se puse Beldeanu cu țera lui și mă rogū să mă credeți, așa a făcutū o petrecaniă, de de-atunci și nici până acuma nu s'a mai gātātū. Inca și adī mai jōcā, mai bēu, mai mănāncă, adecātelea, decă n'or fi muritū.

Visuri mândre, dragii moșului, apoi apoi pote pe mână sēră vomū mai spune dăr una mai mincinosă ca asta. Sēra bună!

I. Rodina.

unor materii anumite, seu compozițiun chimice, ce se pot căpeta din farmacia cu prețuri ne-nsemnate. De câțiva ani încoco, metoda acesta se practică foarte mult în California, de unde se transportă mulțime de pome în China.

Pentru vindecarea rănilor la pomi se recomandă următoarea mestecătură, care în unele părți se întrebuințează chiar și la altuire. Se iau două părți baligă de vită în stare prospătă, două părți pământ lutos sfărmat și cernut mărunț, o parte vară nestinsă zdrobită mărunt, ca praful și o parte pără de vacă. Tote acestea se frământă bine la olaltă, fără a turna apă în ele, și apoi materia dobândită în modul acesta se pune pe rănila pomului, precum în cazul desbinării de crăci, retezării de trunchiuri etc.

Pulverea de vară nestinsă. Este cunoscută, că decă se lasă varul nestins timp mai îndelungat la aer liber, se preface în pulvere, prin ce își perde valoarea. Ca totuși economul, să fiă încâtva recompensat, e consultat a folosi pulvrea acesta pentru gunoarea pământului și în speciă a grădiniilor, cu atât mai vârtos, că acolo, unde suprafața pământului e preserată cu pulvere de vară nestinsă, nu se țin insecte. Cu deosebire se recomandă presărarea varului nestins pe straturile de flori, unde insectele de comună cauzează daune simțite.

Tergul de cereale în Brașov.

În 1 Iulie s. n. grăul s'a vândut, 1 Hectoltru de 78 chile 6 fl. 40 cr., de 80 chile 6 fl. 60 cr., de 81 chile 6 fl. 70 cr. și de 82 chile 6 fl. 80 cr. — 8 fl. 40 maja metrică.

Săcară, 1 Hectoltru de 75 chile 4 fl. 60 cr. — 4 fl. 80 cr., maja metrică 6 fl. 10—1 fl. 20 cr.

Porumbul (cucurazul): 1 Hectoltru 4 fl.—4 fl. 20 cr., roșu 5 fl. 10 cr. 100 chile, galben 5 fl. 50 cr.

Orzul (pentru bere) 3 fl. 60—3 fl. 80 cr. 1 Hectl.

Ovės (curat) 2 fl. 45—2 fl. 50 cr. Hectl., maja metrică 5 fl.

Sămēntă de cânepă, 1 Hectl. 6 fl.

Sămēntă de in, 1 Hectl. 8 fl.—8 fl. 50 cr.

Fasole, 1 Hectl. 4 fl. 80 cr., maja metrică 6 fl.

Făină nr. 1: 15.50; nr. 2: 14.70; nr. 3: 14.30; nr. 4: 14; nr. 5: 13.50; nr. 6: 13; nr. 7: 12.50; nr. 8: 11.40; făină măcinată fină maja metrică 11 fl. 50 cr.; făină de săcară 11 fl; făină de encuruz 8 fl.; țărițe fine 4 fl. 30 cr.; dure 3 fl. 70 cr.

Păsă 6 fl. 80 cr.

Brânză, maja metrică 48—50 fl.; o vedră de 5 oca 2 fl. 50 cr., 1 chilă 48 cr., de burduf 55—60 cr.

Tergul de lână: țurcană ocaua 55 cr., albă 65 cr., de munte 70 cr., țigae 90 cr.

Slănină albă 52—54 fl. maja metrică, afumată 60—70 fl., papricată 60 fl.; șuncă 70 cr. chila, untura de porc 55—60 cr. chila.

MULTE ȘI DE TOATE.

Museul lui Bismarck.

Principele Bismarck are un muzeu în castelul său din Plünhaus pe care publicul se obișnuiesc a-lă visita cu multă curiositate. Museul acesta e aranjat de însuși ex-cancelarul de fier din diferitele daruri și suveniruri, ce le-a primit în decursul timpului. Museul se compune din opt camere ale palatului. Pe vestibulul parterului se poate vedea amintirea din „infiorăto-

rulă” răboiu (francesă): o mitraillesă completă. În ante-camera primului etaj se pot vedea portretul lui Frideric III. încadrat de diferite arme ale prințului și de o duzină de lănci africane, ce i le-a trimis locotenentul Wissmann. Între ferestri se pot vedea nise cerbi africani, apoi un mare orologiu de părete aurit, pe care, se presupune, că Bismarck l'a căpătat (?) din Franca. La o mică depărtare un tablou reprezintă prânzul, ce l'a dat la 14 Decembrie 1886 în onora Șahului Persiei. De la trepti spre dreapta și stânga stau aședate buțile de vin și butoiele de bere, ce le-a primit ca dar, vestind cultul lui Bach și Gambinus. Berea este bună, ăr vinul, introdus în cataloge, este aședat în pivniță, se înțelege, că nu pe sēma publicului. Pe-o bute se află inscripția: „Bea și mergi cu curagiu la luptă”. În sala primă sunt aședate frumos mai multe obiecte de reminiscențe, ăr la locul de frunte portretele Țarului Alexandru III, Wilhelm II, Francisc Iosif I, Umberto și-a altorū celebrități. Interesant e să vezi în acēstă sală tabloul lui Werner, care reprezintă scena în care regele Wilhelm a fost proclamat împărat al Germaniei în Versailles. În a doua sală stau atârinate diplomele cetățeniei de onore, ce le-a primit Bismarck dela diferitele orașe. Tot în acea sală se pot vedea și portretul lui Thiers. În sala a treia un dar al unui Rus atrage atențiunea privitorului. Acesta e un desen, care înfățișază Reichstagul, ca pe-o capelă de musică: Bismarck dirigēză în momentul, când s'a subscriș tratatul dela San-Stefano. În sala a patra unicul obiect, ce merită luarea aminte, este scaunul pe care a ședut Bismarck, când confera cu Napoleon III. după căderea Francesilor la Sedan. În celelalte camere nu e nimic deosebit, ca să potă vedea și studiu omul.

Parfumul și coloratul florilor.

Un statistician a făcut o statistică de plantele cunoscute, a căutat care sunt cele mirositoare, și a numărat diferitele color. Aprōpe 4200 specii de plante sunt întrebuințate în Europa; din acēstă număr, se numără abia 420 de specii, cari dau un miros plăcut; cele-lalte sunt nemirositoare, seu cu un miros neplăcut. În color, albulă dominēză; 1124 specii din 4200 sunt albe și 187 cu miros; — 951 specii, din cari 77 parfumate, sunt galbene; — 823 specii, din cari 84 parfumate, sunt roșii; albastrul numără 594 specii din care 34 numai sunt parfumate; — în violetă, 13 specii numai din 308 sunt mirositoare. Rămâne în fine 400 specii aprōpe de color felurite, din cari 28 numai răspândesc un miros plăcut.

„Cel mai mare căne din lume”.

Cel mai mare căne din lume se află în America. Numele lui e Lord. Bute și proprietari actuali a dat pe dēnsul 19,000 de dolari. E un Saint-Bernard dela 1 m. 10 c. m. înălțime și cântăresc 247 punți. A luat două-deci și șapte de premii la diferite concursuri la cari a fost prezentat, fără a socoti și medalile.

Ocolul lumii pe velociped.

Un american, anume Frank Lenz, a plecat pe bicicletă, ca să facă ocolul lumii. Călătorul va travesa Albany, Niagara, Falls, Toronto, Detroit, Chicago, Milwaukee, Sain Paul, Denver, Cheyne, Pelena, Portland și San-Francisco, de unde se va imbarca pentru Japonia. Iși propune apoi să străbată succesiv Japonia, China, India, Afganistan, Rusia asiatică, Persia, Turcia, Austria, Germania, Olanda, Franca, Anglia, Scoția și Irlanda și speră să isprăvescă acēstă călătorie lungă și periculoasă în doi ani. D. Frank Lenz pōrtă cu el bagagiu în greutate de două-deci și două de libre și un aparat fotografic.

Calendarul săptămânal. Table with columns for dates, days of the week, and religious events like 'Sărbătoare' and 'Născ. st. Ion Bot.'

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 28 Iunie n. 1892.

Table of commodity prices in Budapest, listing items like grain and oil with their respective prices per 100 kilograms.

Cursul la bursa din Viena

Table of stock exchange rates in Vienna, listing various securities and their current values.

Cursul la bursa din Brașov

Table of stock exchange rates in Brașov, listing local and foreign securities.

Cursul la bursa din București

Table of stock exchange rates in Bucharest, listing various financial instruments.

Cursul la bursa din Brașov

Table of stock exchange rates in Brașov, listing various securities and their values.

Cursul la bursa din Brașov

Table of stock exchange rates in Brașov, listing various securities and their values.

Cursul la bursa din Brașov

Table of stock exchange rates in Brașov, listing various securities and their values.

Table of exchange rates and prices for various goods, including gold, silver, and different types of grain.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

din 1 Iunie 1892.

Table of grain prices in Brașov, listing different types of grain and their prices per unit.

Bursa din București din 24 Iunie n.

Table of stock exchange rates in Bucharest, listing various securities and their values.

Bursa din București din 24 Iunie n.

Table of stock exchange rates in Bucharest, listing various securities and their values.

Bursa din București din 24 Iunie n.

Table of stock exchange rates in Bucharest, listing various securities and their values.

Bursa din București din 24 Iunie n.

Table of stock exchange rates in Bucharest, listing various securities and their values.

Bursa din București din 24 Iunie n.

Table of stock exchange rates in Bucharest, listing various securities and their values.

Schwarze, weisse und farbige Seiden-Damaste
von fl. 1.40 bis 17.75 p. Meter (ca 38 Qual. u. 600 versch. Farben) — versendet
 roben- und stückweise porto und zollfrei die **Seiden-Fabrik G.**
Henneberg (K. u. K. Hoflieferant) **Zürich**. Muster umgehend. Briefe kosten 10 fr.
 Porto.

Dintre toate hărtiile pentru
 țigarete este recunoscută de cea
 mai bună hărtia de țigarete ve-
 ritabilă franceză

„Le Gloria“

fabricațiunea d-loră
JOSIFŪ BARDOU & FILS în
 PERPIGNAN—PARIS.

60 medalii de aur, 16 diplome de onoare mari, 20 diplome
 „Hors Concours“.

„Le Gloria“ este hărtia, care în fineță și bunățate
 întrece toate celelalte hărtii de cigarete ce există.

„Le Gloria“ este numai atunci veritabilă, dacă fi-
 care cărticică poartă firma IOSIFŪ BARDOU & FILS.

„Le Gloria“ se efectuează cu marginile netede sau
 crestate (perforate.)

„Le Gloria“ se efectuează și ca tuburi și adecă într'o
 calitate neîntrecută de fină.

„Le Gloria“ este de căpătat în Brașov la toate
 marchetanile și băcăniile en-gros, precum și la fiă-care
 debitantă mai bună de tutun.

855.—6

Dr. Sterie N. Ciurcu

Viena, IX Pelikangasse 10.

Cabinetul de consultațiune cu cele
 britățile medicale și cu specialiștii dela
 facultatea de medicină din Viena.

Consultațiuni și prin corespondență.

Numere singurate
 din „Gazeta Transilvaniei“
 à 5 cr. se pot cumpăra în
 librăria Nicolae Ciurcu, și
 în tutungeria I. Gross.

APA MINERALĂ

ERDÖVIDÉK-BAROSS

aprobată prin înaltul decretul ministerial Nr. 88783
 din 6/12 1891.

Sursa Erdövidék—Baross, este de numărătă între cele mai cu-
 rate ape minerale alcaline, feruginoase și acido-carbonice. Grație acestei
 compozițiuni chimice și a gustului său plăcut, această apă, amestecată
 cu vin, este o băutură plăcută și răcoritoare la masă și în timpul de
 epidemie, o escelentă băutură igienică menită a înlocui apa de băut.

Apa minerală Erdövidék-Baross este recunoscută ca una ce
 mărește potta de mâncare, activează digestiunea este de o eficacitate
 incomparabilă în afecțiunile stomacului și rinichilor și influențează în
 mod satisfăcător asupra regulei funcționării a organelor urinare.

Personele anemice și în stare de slăbiciune gasesc în această
 apă un fortifiant excelent din cauza ferului ce conține.

În afecțiunile căilor respirătoare, reumatism muscular și în
 diferite stări de slăbiciune a nervilor, întrebuințarea ei este însoțită
 de rezultate eclatante.

Amestecată cu suc de lămâie sau sirop de smeură, ea este
 recomandabilă ca o escelentă limonadă gustosă, răcoritoare și igienică.

Apa Baross unica perlă „ERDÖVIDÉK“ în Transilvania este
 de găsită la băcănia lui **CAROLŪ IRK**, str. Porții Nr. 65.

Prețul unei sticle de 1 litru, 6 cr.

Cumpărătorilor en-gros se acordă rabat.

856,10—7

BCU Cluj / Central University Library Cluj

FUNDATĂ ÎN 1888.

TIPOGRAFIA

FUNDATĂ ÎN 1888.

A. MUREȘIANU

BRAȘOVU, PIAȚA MARE No. 30.

Acestă stabilimentă este provădită cu cele mai nouă mijloce tehnice și asortată cu totă
 felul de caractere de litere din cele mai moderne, este pusă în pozițiune de a putea esecuta
 ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

CĂRȚI DE SCIINȚĂ,
 LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

IMPRIMATE ARTISTICE
 ÎN AURŪ, ARGINTŪ ȘI COLORI.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE
 PENTRU TŌTE SPECIILE DE SERVICIURI.

TARIFE COMERCIALE,
 INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.

COMPTURI, ADRESE, CIRCULARE, SCRISORI, CUVERTE,
 PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE ANUNCIURI.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE VISITĂ
 DIFERITE FORMATE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNTĂ
 DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

BILETE DE ÎNMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroulă tipografiei, Brașovă piața mare Nr. 30,
 etagiulă I, cătră stradă. Comandele din afară rugămă a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovă.